

NAŠE REGIÓNY

ŠTATISTICKÝ
ÚRAD
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

2017

NAŠE REGIÓNY

ŠTATISTICKÝ
ÚRAD
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

2017

Kód publikácie: 090518
Okruh: Regionálne štatistiky
Dátum: január 2018

Štatistický úrad Slovenskej republiky
Sekcia poskytovania štatistických produktov a služieb
Miletičova 3
824 67 Bratislava

Informačný servis
Telefón: +4212/502 36 339
E-mail: info@statistics.sk
www.statistics.sk

ISBN 978-80-8121-674-9 (online)
ISBN 978-80-8121-675-6 (tlačaná verzia)

Rozmnožovanie obsahu tejto publikácie, ako aj jej jednotlivých častí, v pôvodnej alebo upravenej podobe je možné len s písomným súhlasom Štatistického úradu SR. Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie je možné použiť len s uvedením zdroja.

ÚVOD

Vážení čitatelia,

dostáva sa vám do rúk aktualizované vydanie regionálnej publikácie Naše regióny, ktorej cieľom je poznať slovenské regióny prostredníctvom čísel. Vybrané štatistické informácie z rôznych oblastí vám priblížia vývojové tendencie demografického, sociálneho a ekonomického vývoja za obdobie posledných piatich rokov.

Nové trendy v šírení štatistických informácií potvrdzujú, že v súčasnosti nestačí iba zverejniť štatistické údaje, ale je potrebné ich prezentovať vo forme, ktorá prispieje k ich lepšej čitateľnosti a k pochopeniu súvislostí medzi štatistickými username. Pri tvorbe tejto publikácie boli použité nové vizualizačné prvky a grafické časti sú obohatené o krátke analytické texty.

Spoznejte Slovensko prostredníctvom tejto zaujímavej publikácie **a zistite, akým smerom sa vyvíja ten váš región.**

METODICKÉ POZNÁMKY

Skratky krajov

BL Bratislavský kraj

TA Trnavský kraj

TC Trenčiansky kraj

NI Nitriansky kraj

ZI Žilinský kraj

BC Banskobystrický kraj

PV Prešovský kraj

KI Košický kraj

Štatistická klasifikácia ekonomických činností

SK NACE Rev. 2

- A Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov
- B Ťažba a dobývanie
- C Priemyselná výroba
- D Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu
- E Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov
- B-E Priemysel spolu
- F Stavebníctvo
- G Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov
- H Doprava a skladovanie
- I Ubytovacie a stravovacie služby
- J Informácie a komunikácia
- K Finančné a poisťovacie činnosti
- L Činnosti v oblasti nehnuteľností
- M Odborné, vedecké a technické činnosti
- N Administratívne a podporné služby
- O Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie
- P Vzdelávanie
- Q Zdravotníctvo a sociálna pomoc
- R Umenie, zábava a rekreácia
- S Ostatné činnosti
- T Činnosti domácností ako zamestnávateľov, nediferencované činnosti v domácnostiach produkujúce tovary a služby na vlastné použitie
- U Činnosti extrateritoriálnych organizácií a združení

Ak nie je uvedené inak, všetky štatistické údaje sú **za rok 2016**.
Odchýlky v súčtoch a podieloch vznikajú zaokrúhľovaním údajov.

Zdroje údajov: štatistické zisťovania ŠÚ SR a administratívne zdroje: Geodetický a kartografický ústav; Sociálna poisťovňa; Ministerstvo dopravy a výstavby SR; Ministerstvo vnútra SR, Slovenský hydrometeorologický ústav; Výskumný ústav vodného hospodárstva.

OBSAH

1 ZÁKLADNÉ UKAZOVATELE O REGIÓNOCH

9

2 VYBRANÉ Z DEMOGRAFIE A SOCIÁLNYCH ŠTATISTÍK

13

Obyvatelia 14

Práca 16

Mzdy 18

Príjmy a výdavky domácností 19

Seniori 20

3 VYBRANÉ Z MAKROEKONOMICKÝCH A PODNIKOVÝCH ŠTATISTÍK

21

Hrubý domáci produkt 22

Organizačná štatistika 24

4 VYBRANÉ Z ODVETVOVÝCH ŠTATISTÍK

25

Poľnohospodárstvo 26

Priemysel 28

Stavebníctvo a bytová výstavba 30

Doprava 32

Cestovný ruch 34

Informácie a komunikácia 36

5 VYBRANÉ ZO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A VIACSTRANNÝCH ŠTATISTÍK

37

Životné prostredie 38

Výskum a vývoj 40

1) ZÁKLADNÉ UKAZOVATELE O REGIÓNOCH

S cieľom zabezpečiť zber, zostavovanie a šírenie harmonizovaných regionálnych štatistík v rámci Európskej únie bola vytvorená spoločná **klasifikácia územných jednotiek pre štatistické účely**, skrátene **NUTS** (nariadenie č. 1059/2003 a nadväzná vyhláška Štatistického úradu SR č. 438/2004 Z. z. z 19. júla 2004). Podľa tejto klasifikácie sa územie Slovenskej republiky člení nasledovne:

národná úroveň

NUTS 0 a NUTS 1 - územie celej republiky

regionálna úroveň

NUTS 2 - oblasti (4)

NUTS 3 - kraje (8)

lokálna úroveň

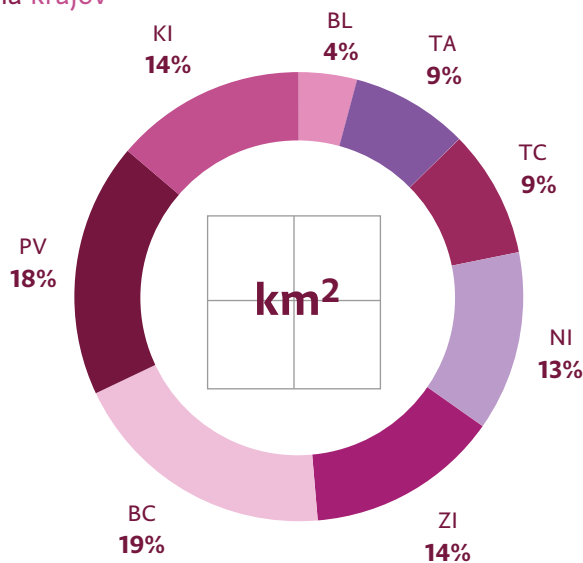
LAU 1 - okresy (79)

LAU 2 - obce (2 890 k 31. 12. 2016, z toho 140 obcí so štatútom mesta)

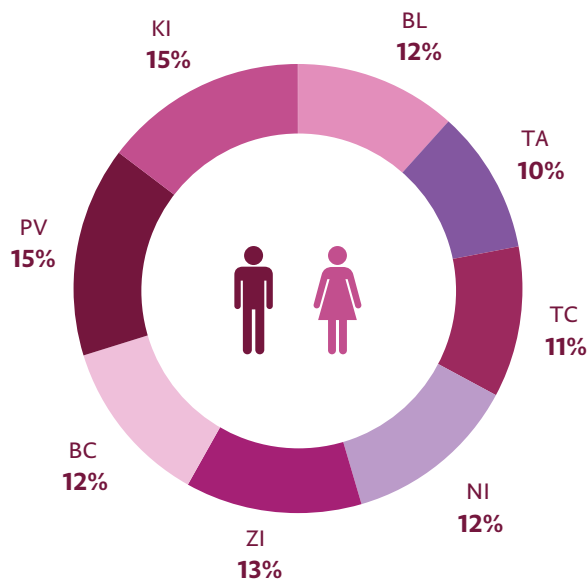
SLOVENSKO sa rozprestiera na ROZLOHE 49 034 km²

K 31. 12. 2016 nás bolo SPOLU 5 435 343

Rozloha krajov

Obyvateľstvo v krajoch

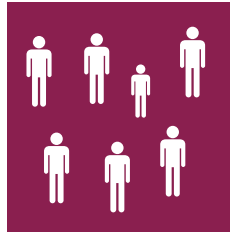

BL, TA, TC, NI, ZI, BC, PV, KI

Hustota obyvateľstva v krajoch k 31. 12.

 = 20 obyv. / km²

BL 313

TA 135

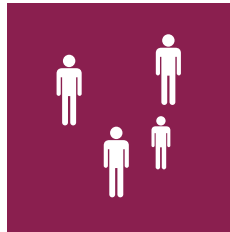
TC 131

NI 107

ZI 101

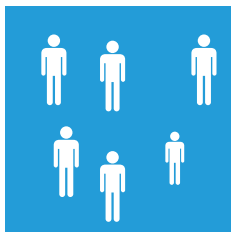
BC 69

PV 92

KI 118

SR 111

Priestorová diferencovanosť v rámci krajiny je výrazná. Hustota obyvateľstva sa v posledných piatich rokoch výrazne nezmenila ani na národnej ani regionálnej úrovni. Výnimkou v rámci regiónov je iba **Bratislavský kraj**, v ktorom **vzrástol počet obyvateľov** v období 2012-2016 o **4,8 %**. To sa prejavilo aj na zvýšení hustoty obyvateľstva o 4,8 %. Tento rozlohou najmenší kraj vykazuje dlhodobo najvyššiu hustotu obyvateľstva. Naopak najrozsiahlejší kraj (**Banskobystrický kraj**) je najredšie osídlený s **poklesom počtu obyvateľov o 1,1 %**.

Hustota nad 1 000 obyvateľov na km² bola v roku 2016 v **ôsmich slovenských mestách**. **Najvyššia hustota** obyvateľstva sa drží v centre hlavného mesta Bratislava (**4 166 obyvateľov na km², okres Bratislava I**).

Vývoj počtu obyvateľov v krajoch k 31. 12.

2) VYBRANÉ Z DEMOGRAFIE A SOCIÁLNÝCH ŠTATISTÍK

OBYVATELIA

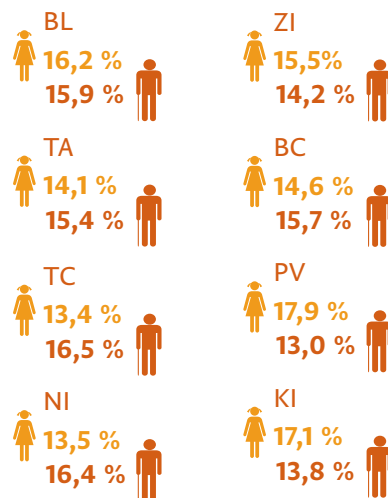
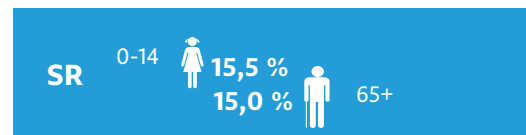
V rokoch 2012-2016 celkový prírastok obyvateľstva stúpol o 2 577 osôb vplyvom rastu prirodzeného prírastku (o 68 %). **Bratislavský kraj je aj naďalej migračne najatraktívnejším regiónom s vysokými prirodzenými prírastkami** (celkový prírastok sa zvýšil o 40 %).

Počet sobášov sa zvýšil o 15 %. **Rástol vo všetkých krajoch**, najviac v Banskobystrickom (o 20,9 %), najmenej v Prešovskom kraji (o 9,9 %). Najstaršie nevesty a ženisi boli v Banskobystrickom kraji s najvyšším tempom rastu, najmladšie v Prešovskom kraji s najpomalším rastom.

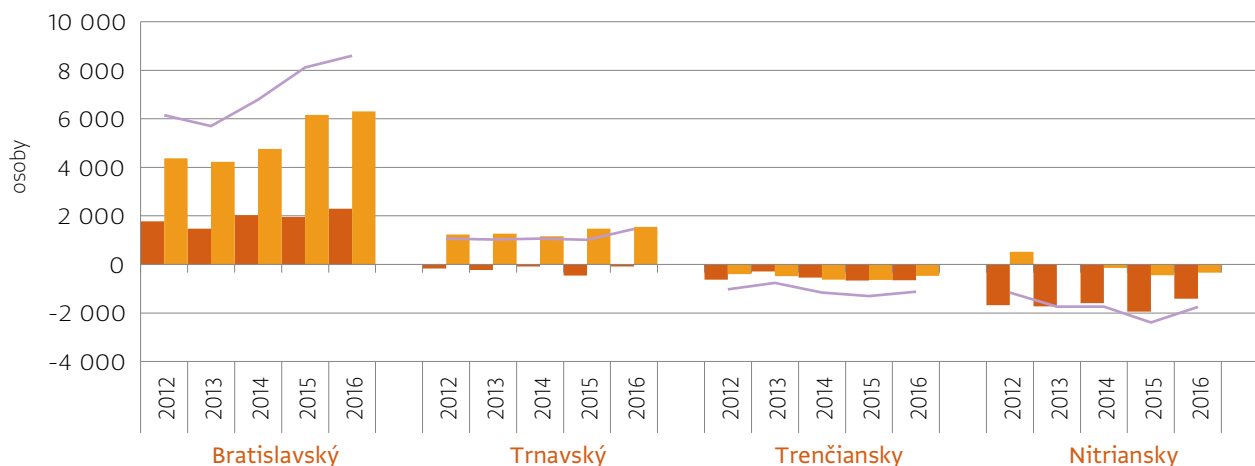
Počet rozvodov klesol o 15,2 %. Zníženie bolo **vo všetkých krajoch**, najviac v Prešovskom (o 28,3 %) a Banskobystrickom kraji (o 19,9 %), najmenej v Trenčianskom kraji (o 4,6 %).

Pôrodnosť stúpila vo všetkých krajoch. Najvyšší rast živonarodených detí bol zaznamenaný **v Bratislavskom kraji (o 9,4 %)**, najnižší v Košickom kraji (o 0,3 %). Počet zomretých sa znížil o 0,2 %, najviac v Košickom kraji (o 3,7 %). Najvýraznejší rast počtu zomretých bol v Trenčianskom kraji, a to o 3,9 %.

Vybrané vekové skupiny

Vývoj prírastkov obyvateľstva v krajoch

BL, TA, TC, NI, ZI, BC, PV, KI

Stredná dĺžka života pri narodení (roky)

		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
	2012	74,1	72,5	73,3	71,6	71,8	71,3	72,6	71,2	72,5
	2016	75,6	73,7	74,6	72,6	72,9	72,7	73,5	72,9	73,7
	2012	80,9	79,7	80,6	79,3	80,1	79,0	79,8	78,7	79,5
	2016	81,6	80,3	81,4	79,8	80,9	80,2	80,6	79,8	80,4

Priemerný vek pri prvom sobáši (roky)

	2012	32,1	31,3	31,0	31,1	30,1	30,5	28,9	30,4	30,5
	2016	33,1	32,1	31,8	32,1	30,9	31,7	29,5	30,8	31,4
	2012	30,0	28,5	28,3	28,3	27,4	28,0	26,4	27,6	27,9
	2016	30,9	29,5	29,2	29,4	28,2	29,0	27,0	28,3	28,8

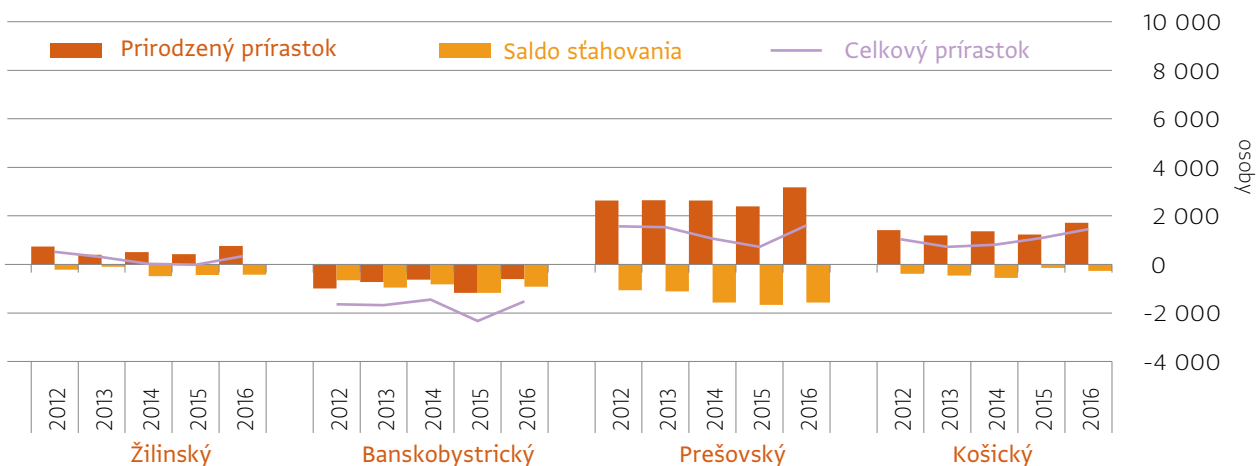
Priemerný vek prvorodičky (roky)

	2012	29,9	27,8	27,8	27,4	27,1	26,7	25,7	25,9	27,3
	2016	30,4	28,4	28,2	27,9	27,8	27,0	26,0	26,4	27,8

V období 2012-2016 **podiel detskej zložky vzrástol** o 0,1 p. b., **najviac v Bratislavskom kraji** (o 1,8 p. b.). V štyroch krajoch podiel detskej zložky poklesol, najvýraznejšie v Prešovskom, o 0,4 p. b.

Podiel poproduktívnej zložky vzrástol o 1,9 p. b. **s najvyšším rastom** o 2,1 p. b. **v Trenčianskom kraji** a najnižším o 1,6 p. b. v Prešovskom kraji.

Stredná dĺžka života sa zvýšila u mužov o 1,2 roka, u žien o takmer 1 rok. Najvyšší rast bol v Košickom kraji, u mužov o 1,7 roka a u žien o 1,2 roka. V rámci krajov sa rozdiely medzi pohlaviami aj naďalej zmierňujú.

PRÁCA

(výberové zisťovanie pracovných síl)

Priemerný počet ekonomicky aktívnych v rokoch 2012-2016 **vzrástol** o 1,9 % na 2 758,1 tis. osôb. **Najviac** ich žilo v **Prešovskom kraji** (400,4 tis.) s najvyšším rastom o 4,4 %. **Najnižší podiel** ekonomicky aktívnych (10,9 %) opäť pripadol na **Trenčiansky kraj**. Počet ekonomicky aktívnych osôb najvýraznejšie poklesol v Košickom kraji (o 1,4 %).

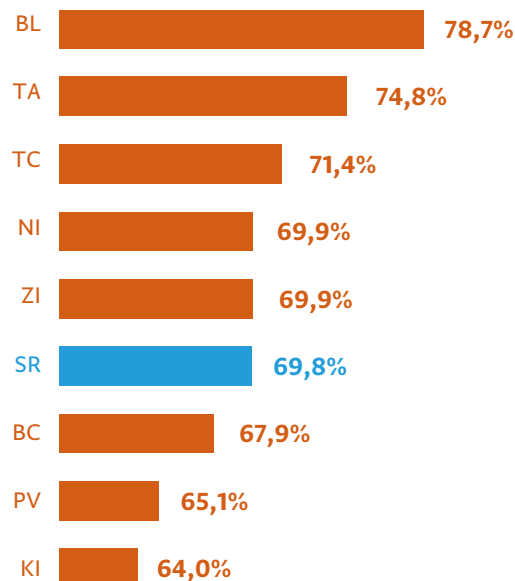
Počet **ekonomicky neaktívnych osôb klesol** o 1,6 % na 1 836,1 tis. Znížil sa vo väčšine krajov, s výnimkou Košického, kde sa zvýšil o 4,3 %. V ich štruktúre **sa zvýšil podiel dôchodcov**, najvýraznejšie v Bratislavskom kraji (o 5,7 p. b na 68 %). Naopak, **počet študentov** opäť **klesol** vo všetkých krajoch, najvýraznejšie v Bratislavskom kraji (o 27,3 %) a jeho podiel v štruktúre ekonomicky neaktívnych klesol o 6,9 p. b na 18,8 %.

Počet pracujúcich vzrástol vo všetkých krajoch, pričom **najvyšší rast** počtu pracujúcich (o **10,1%**) mal **Žilinský kraj**. V tomto kraji najvýraznejšie vzrástla i miera zamestnanosti (o 6,5 p. b.). **Miera nezamestnanosti klesla vo všetkých krajoch**, najviac v Košickom (o 8,2 p. b.) s najvýraznejším poklesom počtu nezamestnaných (o 42,8 %). V Bratislavskom kraji pribudlo najmenej pracujúcich (o 4,6 %), počet nezamestnaných oproti roku 2012 klesol o 8,4 % a miera nezamestnanosti klesla o 0,7 p. b.

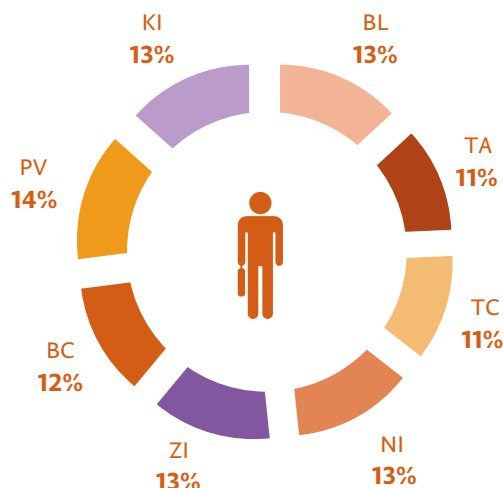
Počet pracujúcich v zahraničí do 1 roka **vzrástol** o 32,3 %, **najviac v Banskobystrickom** (o 92 %) a Košickom kraji (62,7 %). Pokles bol iba v Nitrianskom kraji (o 2,1 %).

Počet pracujúcich na Slovensku
v roku 2016 bol **2 492,1 tis.**

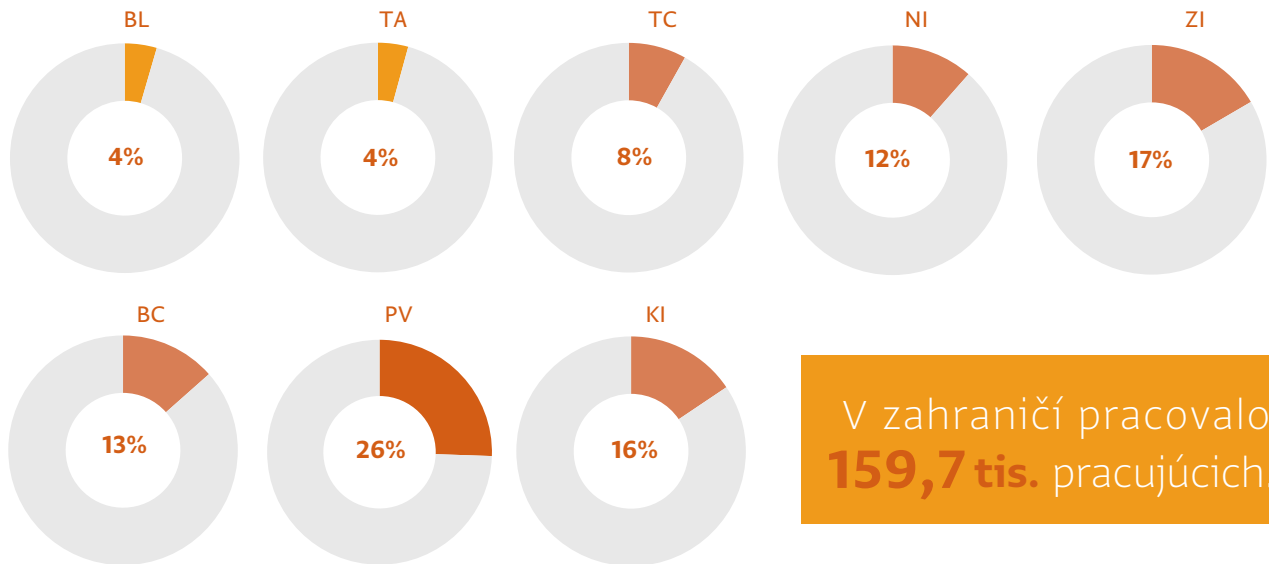
Miera zamestnanosti vo veku 20-64 rokov

Pracujúci v krajoch

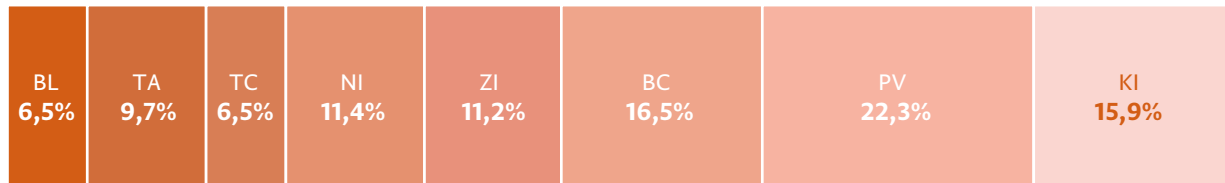

Pracujúci v zahraničí (do 1 roka)

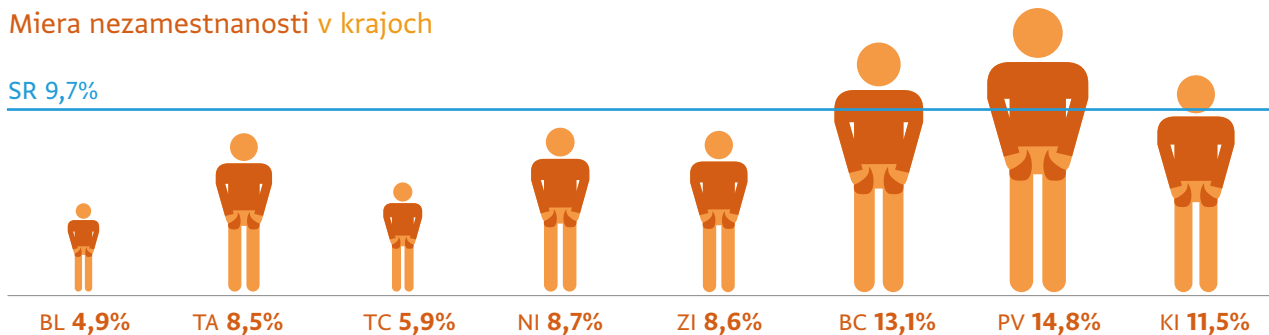
V zahraničí pracovalo **159,7 tis.** pracujúcich.

Nezamestnaní v krajoch

Miera nezamestnanosti v krajoch

SR 9,7%

BL, TA, TC, NI, ZI, BC, PV, KI

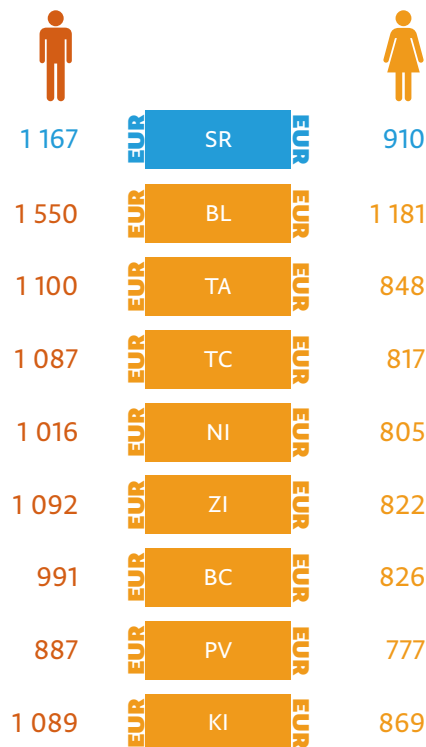
MZDY

(výberové zisťovanie o štruktúre miezd)

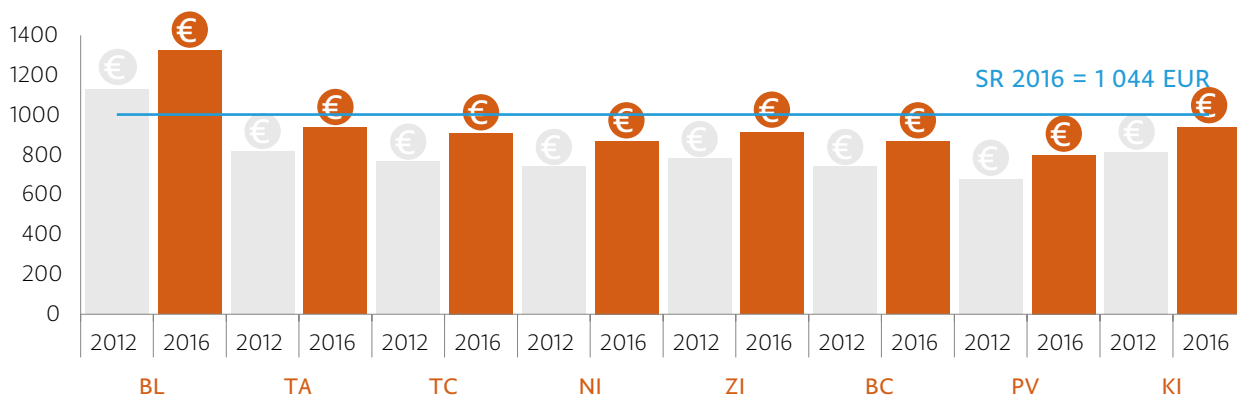
Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca vzrástla u oboch pohlaví a vo všetkých krajoch. Najviac sa zvýšila v Trenčianskom (o 20,3 %) a najmenej v Košickom kraji (o 15,6 %). Vyššie rastové prírastky boli v mzdách žien, najvýraznejšie v Trenčianskom kraji (o 22,3 %). Rozdiel medzi priemernou mesačnou mzdou mužov a žien dosahoval 28,2 %, v krajoch sa pohyboval od 14,2 % v Prešovskom do 33 % v Trenčianskom kraji. Oproti roku 2012 sa rozdiely medzi pohlaviami v roku 2016 znížili takmer vo všetkých krajoch, najviac v Prešovskom kraji o 8 p. b. Iba v Bratislavskom kraji sa rozdiel medzi mužmi a ženami zvýšil o 1,5 p. b.

V Bratislavskom kraji boli najvyššie mzdy v dodávke elektriny plynu, pary a studeného vzduchu (2 260 eur) a v oblasti informácií a komunikácie (2 214 eur). Obidve uvedené skupiny ekonomických činností dominovali aj na úrovni SR. Najnižšie mzdy zarábali zamestnanci v oblasti ubytovacích a stravovacích služieb, pričom sa pohybovali v rozpätí od 522 eur v Nitrianskom do 724 eur v Bratislavskom kraji.

Priemerná hrubá mesačná mzda podľa pohlavia

Vývoj priemernej hrubej mesačnej mzdy

PRÍJMY A VÝDAVKY DOMÁCNOSTÍ

(štatistika rodinných účtov)

Rast mesačných príjmov a výdavkov
v období 2012-2016

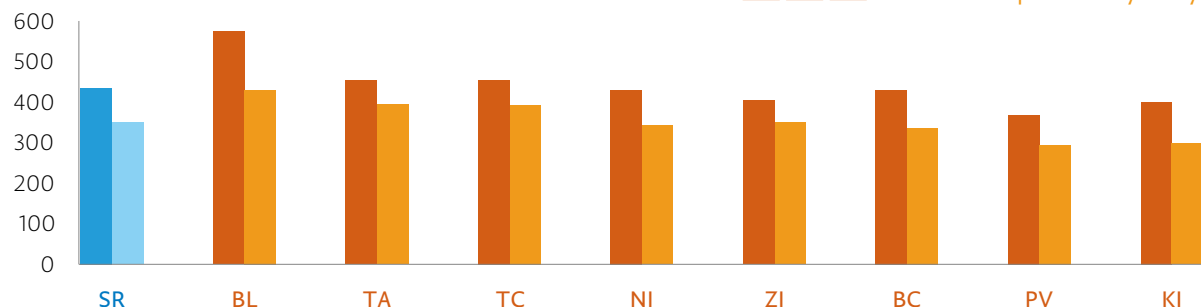
Príjmy		Výdavky
20,4 %	SR	11,1
23,0 %	BL	6,6
19,3 %	TA	19,7
24,1 %	TC	22,9
23,9 %	NI	11,4
11,9 %	ZI	7,5
23,4 %	BC	10,3
14,7 %	PV	6,7
21,9 %	KI	6,7

V sledovanom období 2012-2016 mesačné **čisté peňažné príjmy a výdavky domácností vzrástli vo všetkých krajoch**. V roku 2016 sa výška príjmov pohybovala od 376 eur v Prešovskom kraji do 576 eur v Bratislavskom kraji. **Rozdiel medzi kraji s najvyššími a najnižšími príjmami** sa zvýšil, kým v roku 2012 bol 141 eur, v roku 2016 **dosiahol 201 eur**. Najvyšší rast príjmov vykazoval Trenčiansky kraj (24,1 %) a najnižší rast mal Žilinský kraj (11,9 %). **Čisté peňažné výdavky** boli od 305 eur v Prešovskom kraji do 436 eur v Bratislavskom kraji. Tempo rastu výdavkov bolo najnižšie v Bratislavskom kraji a najvyššie v Trenčianskom kraji. **Rozdiel** vo výdavkoch **medzi kraji s najvyššími a najnižšími výdavkami** na začiatku sledovaného obdobia **dosiahol 124 eur**, na konci obdobia bol **132 eur**.

Najväčší objem z celkových výdavkov domácnosti vynaložili na potraviny a nealkoholické nápoje (19,2 %) a výdavky za bývanie, elektrinu, vodu a plyn (18,4 %). **Výdavky na potraviny klesli** vo väčšine krajov, ich rast bol iba v Trenčianskom (o 5,6 %) a Košickom kraji (o 1 %). **Výdavky na energie sa najviac zvýšili** v Košickom kraji (o 5,7 %), najvýraznejší pokles bol v Žilinskom kraji (o 5,4 %). **Najviac rástli výdavky na vzdelanie**, najvýraznejšie v Trenčianskom kraji, v ktorom vzrástli viac ako štvornásobne.

Čisté peňažné príjmy a výdavky domácností

EUR/mesiac/osoba

BL, TA, TC, NI, ZI, BC, PV, KI

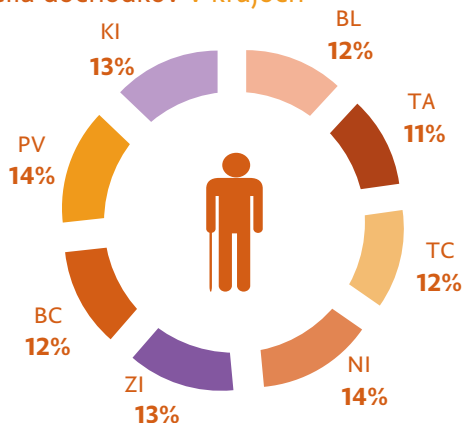
SENIORI

Počet poberateľov dôchodkov v roku 2016 bol 1 379 tis. a za posledných päť rokov **sa zvýšil o 5,1 %**. Najviac ich pribudlo v Bratislavskom (o 7,5 %), najmenej v Banskobystrickom kraji (o 3,2 %). Spolu sa vyplácalo 1 684 tis. dôchodkov, oproti roku 2012 ich počet narástol o 4,7 %. **Priemerná výška dôchodkov za päť rokov vzrástla o 10,2 %**. Najrýchlejšie rástla v Bratislavskom (o 11,2 %), najpomalšie v Žilinskom kraji (o 9,3 %).

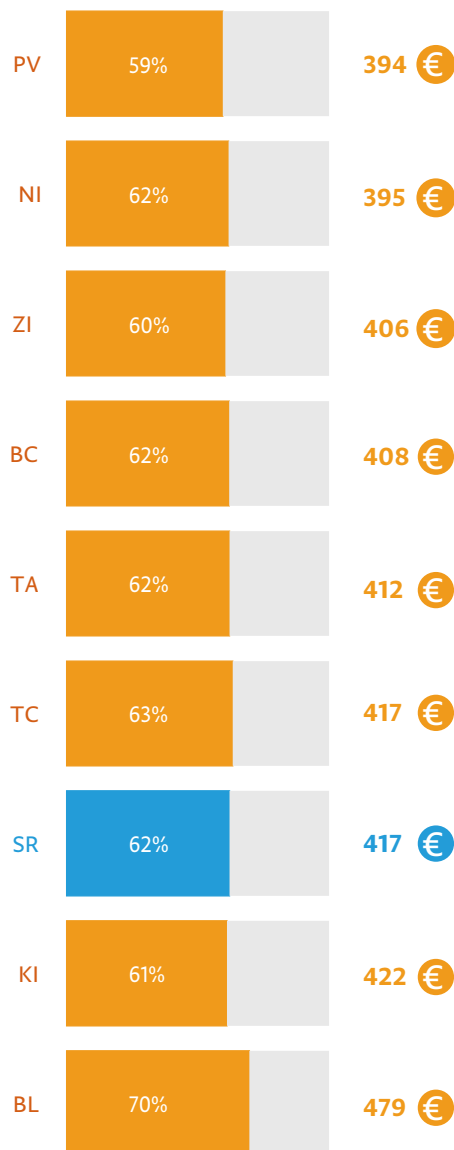
V štruktúre vyplácaných dôchodkov najväčší podiel predstavovali starobné sólo dôchodky. Z celkového počtu 1 048,8 tis. predstavovali podiel od 59,5 % v Prešovskom kraji do 69,6 % v Bratislavskom. **Počet starobných dôchodkov v regiónoch sa zvýšil od 5,8 % v Banskobystrickom kraji do 9 % v Bratislavskom**. Priemerná výška vzrástla o 11,1 %, najvýraznejšie v Trnavskom kraji (o 12 %).

Najviac invalidných dôchodkov sa vyplácalo v Prešovskom kraji, ich podiel na celkovom počte vyplácaných dôchodkov v kraji tvoril 17,5 %. Najmenej invalidných dôchodkov bolo vyplácaných v Bratislavskom kraji a predstavovali 9,8 % z vyplácaných dôchodkov kraja. Vo všetkých krajoch klesol počet vyplácaných predčasných starobných a sirotských dôchodkov. **Najviac vdovských dôchodkov** bolo v sledovanom období vyplácaných **v Nitrianskom kraji**.

Poberatelia dôchodkov v krajoch

Podiel vyplácaných starobných sólo dôchodkov a ich priemerná výška v krajoch

BL, TA, TC, NI, ZI, BC, PV, KI

3) VYBRANÉ Z MAKROEKONOMICKÝCH A PODNIKOVÝCH ŠTATISTÍK

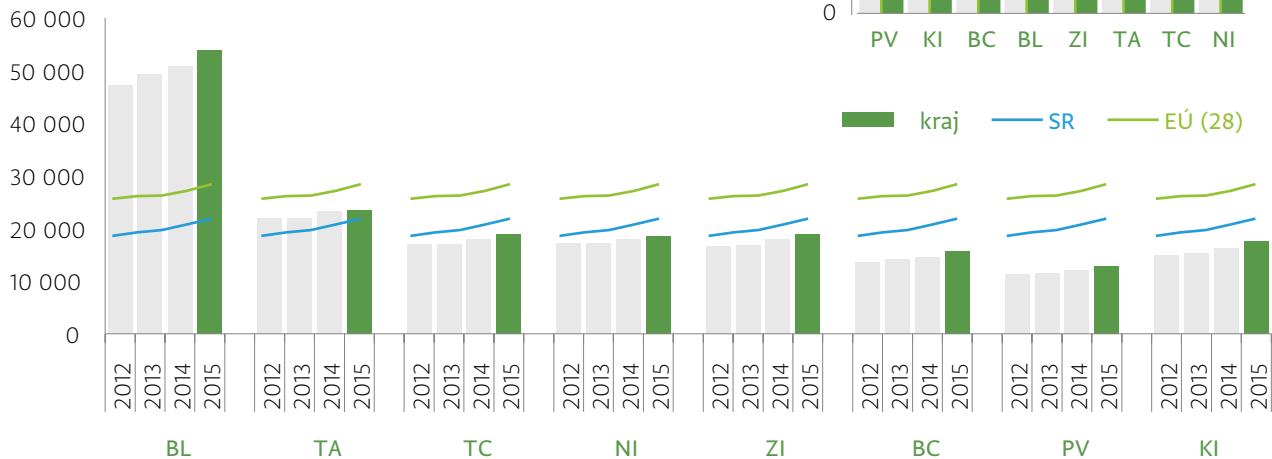
HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT

Pozícia Bratislavského kraja je dlhodobovo dominantná. V roku 2015 bol najvyšší objem hrubej pridanej hodnoty v absolútnom vyjadrení dosiahnutý v Bratislavskom kraji (20 064 mil. eur, rast od roku 2012 o 1 914 mil. eur), najnižší v Banskobystrickom kraji (6 208 mil. eur, rast o 458 mil. eur). **Najvyššie tempo rastu hrubej pridanej hodnoty** medzi rokmi 2012 a 2015 bolo zaznamenané v Bratislavskom kraji (o 10,5 %), najnižšie v Nitrianskom (o 0,2 %).

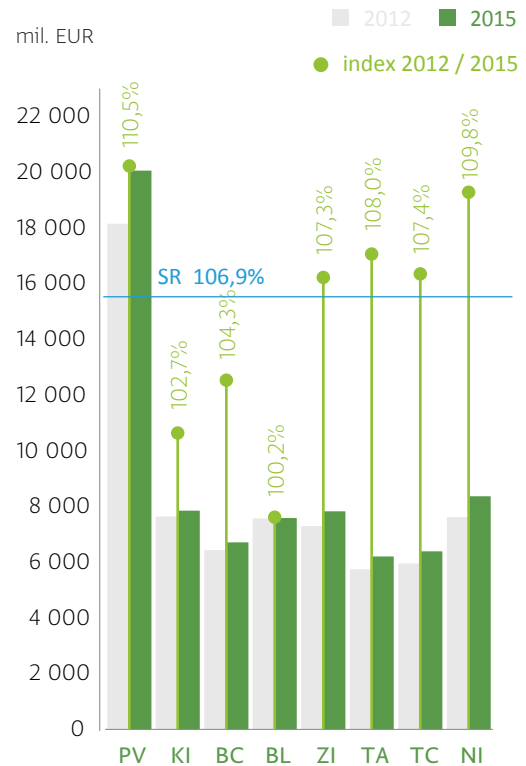
V roku 2015 celkový objem vytvoreného HDP v Bratislavskom kraji predstavoval 22 238 mil. eur, čo bolo viac ako objem HDP, ktorý bol vytvorený spolu v krajoch Banskobystrickom, Prešovskom a Trenčianskom. V Bratislavskom kraji objem HDP na obyvateľa štvornásobne prevyšoval objem HDP na obyvateľa v Prešovskom kraji. Objem **HDP na obyvateľa v Bratislavskom kraji** ako v jedinom prekročil priemer krajín EÚ (188 %), kým v **Prešovskom kraji** dosiahol iba 46 % priemeru EÚ.

Vývoj HDP v krajoch

parita kúpnej sily/obyv.

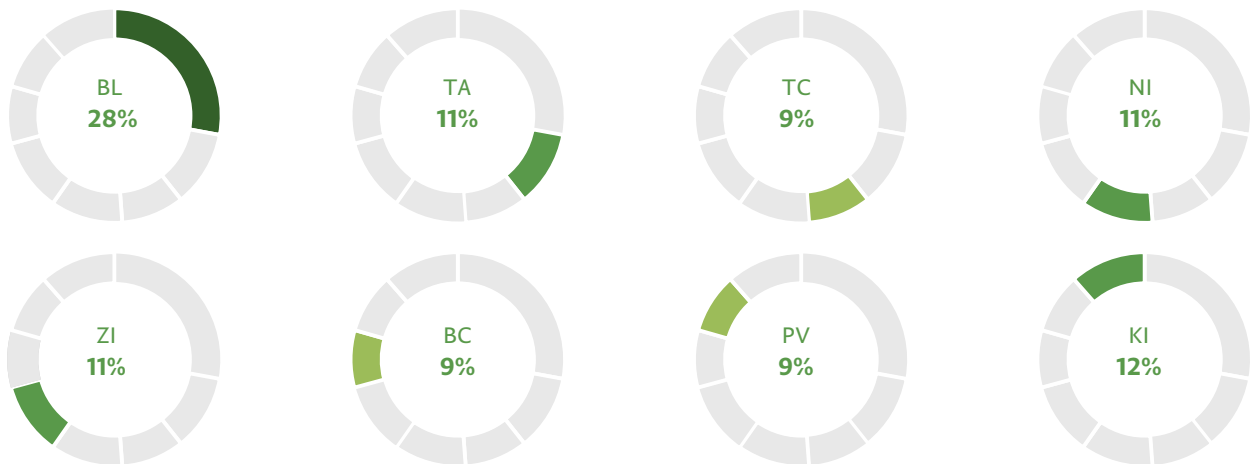
Hrubá pridaná hodnota v krajoch (v bežných cenách)

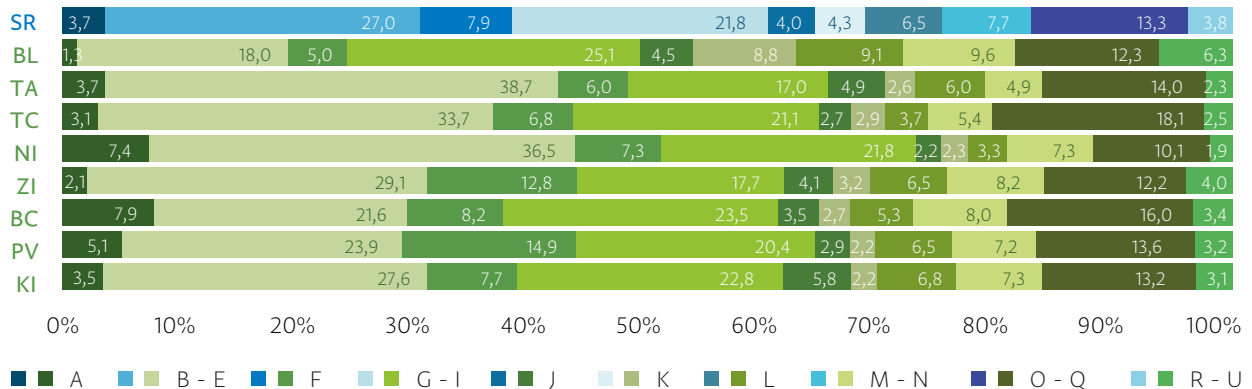
V roku 2015 boli **najväčšie objemy hrubej pridanej hodnoty v Bratislavskom kraji takmer vo všetkých skupinách ekonomických činností**, hlavne v priemysle (3 619 mil. eur), obchode, doprave a skladovaní, ubytovacích a stravovacích službách (5 033 mil. eur), verejnej správe, obrane, povinnom sociálnom zabezpečení, vzdelávaní, zdravotníctve a sociálnej pomoci (2 466 mil. eur). V poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove bolo v Bratislavskom kraji zaznamenané najvyššie tempo rastu (o 30,7 %).

Takmer vo všetkých krajoch v rámci ekonomických činností dominovala priemyselná výroba. Okrem Bratislavského kraja boli najväčšie objemy hrubej pridanej hodnoty v oblasti obchodu, dopravy a skladovania, ubytovacích a stravovacích služieb aj v štruktúre Banskobystrického kraja.

HDP v krajoch v roku 2015

Štruktúra hrubej pridanej hodnoty podľa ekonomických činností v krajoch v roku 2015

BL, TA, TC, NI, ZI, BC, PV, KI

ORGANIZAČNÁ ŠTATISTIKA

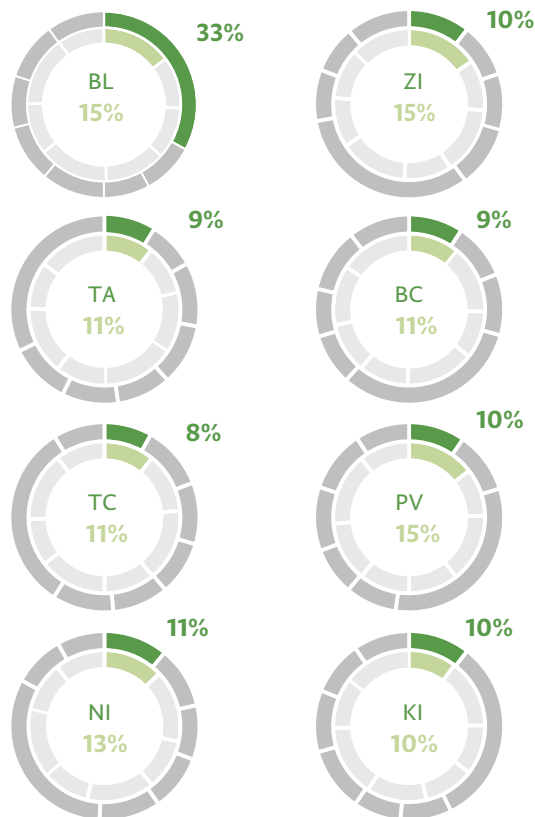
V registri organizácií bolo evidovaných ku koncu roka 2016 spolu **228 110 právnických osôb** (39,7 % zo všetkých právnych subjektov). **Najviac boli zastúpené v Bratislavskom kraji** (74 455), najmenej v Trenčianskom (18 442). V porovnaní s rokom 2012 vzrástol ich počet v piatich krajoch, klesol v Banskobystrickom, Prešovskom a Košickom.

Podniky tvorili v štruktúre právnických osôb 92,4 %. **Ich počet sa za päť rokov zvýšil** vo všetkých krajoch, najvýraznejšie v Žilinskom (o 42,3 %) a Nitrianskom kraji (o 35,1 %). Z hľadiska veľkostnej štruktúry **najviac veľkých podnikov** s počtom zamestnancov nad 250 bolo **v Bratislavskom kraji** (206), najmenej v Banskobystrickom kraji (48).

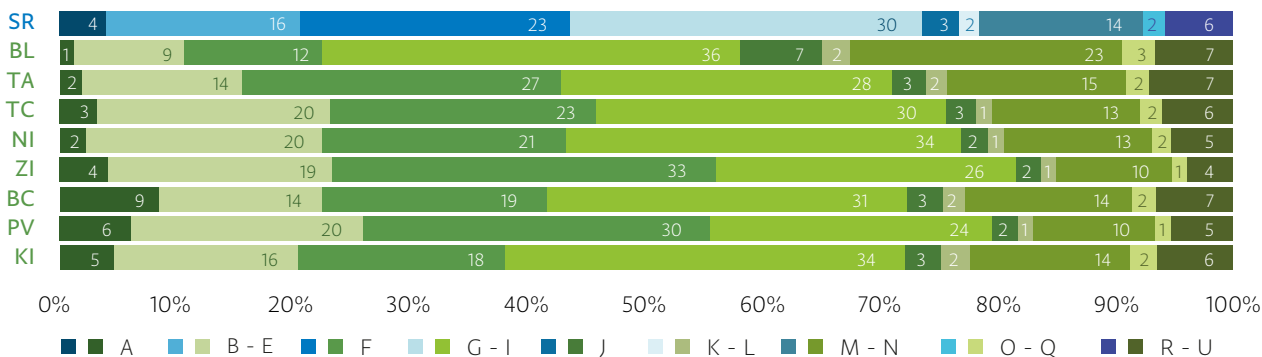
Počet aktívnych **fyzických osôb - podnikateľov** dosiahol 346 991, **najviac zastúpení boli v Žilinskom kraji** (53 771), **najmenej v Košickom** (34 993). Oproti roku 2012 došlo k ich poklesu vo všetkých krajoch, najvýraznejšie v Bratislavskom (o 13,3 %).

Právne subjekty v krajoch k 31. 12.

■ právnické osoby ■ fyzické osoby - podnikatelia

Živnostníci podľa ekonomických činností v krajoch

BL, TA, TC, NI, ZI, BC, PV, KI

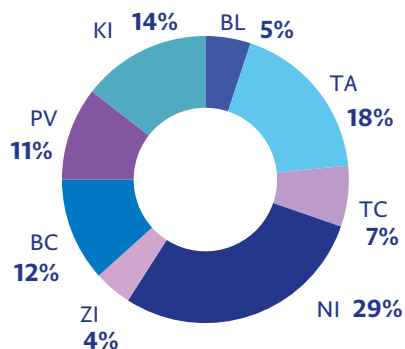
4) VYBRANÉ Z ODVETVOVÝCH ŠTATISTÍK

POĽNOHOSPODÁRSTVO

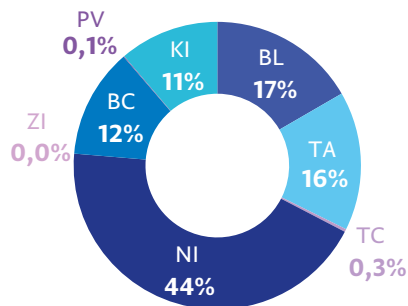
Na poľnohospodárske účely bola využívaná takmer polovica celkovej výmery pôdy na Slovensku v roku 2016. V posledných piatich rokoch bol vývoj pôdneho fondu poznačený ubúdaním poľnohospodárskej pôdy o 0,9 %. Orná pôda v roku 2016 mala rozlohu 1,4 mil. ha a zaberala 59 % poľnohospodárskej pôdy. **Nitriansky kraj má pre poľnohospodárstvo mimoriadne vyhovujúce prírodné i klimatické podmienky. Poľnohospodárska pôda v Nitrianskom regióne v roku 2016 zaberala 19,5 % z celkovej rozlohy poľnohospodárskej pôdy Slovenska, z nej orná pôda tvorila 87,3 % rozlohy kraja. Banskobystrický kraj mal druhý najvyšší podiel poľnohospodárskej pôdy (17,1 %).**

Hrubá **poľnohospodárska produkcia** od roku 2012 **klesla** na úrovni Slovenska v bežných cenách o **1,5 %**, pričom rastlinná produkcia vzrástla o 13,2 % a živočíšna produkcia klesla o 19,9 %. Poľnohospodárska produkcia sa zvýšila v Bratislavskom (o 24,6 %), Prešovskom (o 13 %), Žilinskom (o 0,8 %) a v Trnavskom kraji (o 0,7 %). V ostatných krajoch došlo k **poklesu produkcie, najvýraznejšie v Banskobystrickom kraji** (o 26,8 %), kde **živočíšna produkcia klesla** o 42,5 %. **Rastlinná produkcia rástla** takmer vo všetkých krajoch (najviac v Bratislavskom o 83 %), zatiaľ čo živočíšna výroba okrem Prešovského kraja všade poklesla.

Orná pôda v krajoch

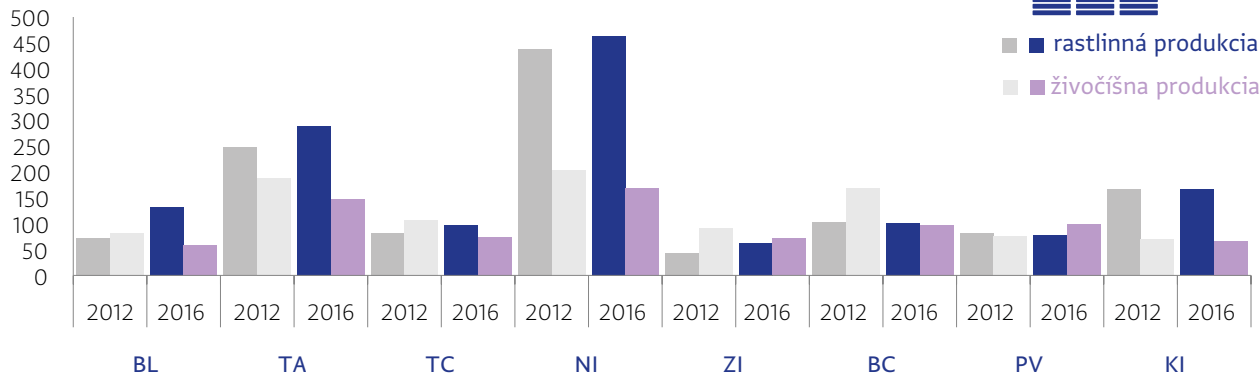

Vinice v krajoch

Hrubá poľnohospodárska produkcia (v bežných cenách)

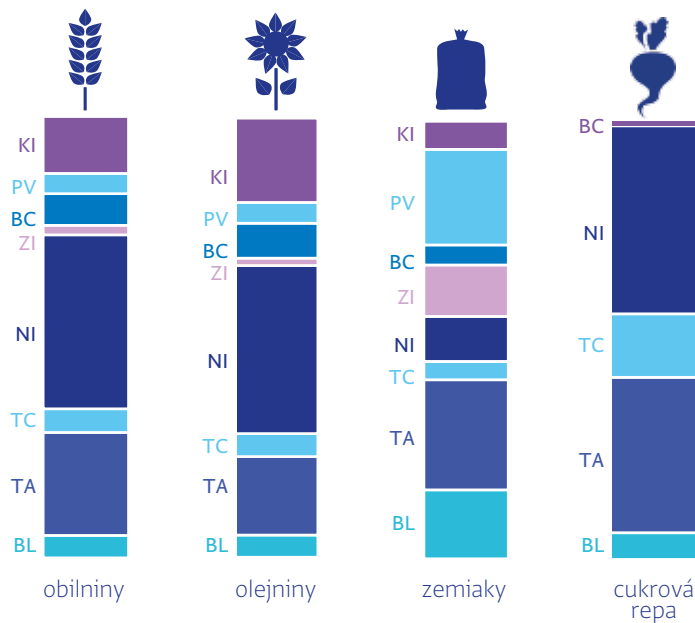
tis. EUR

■ rastlinná produkcia
■ živočíšna produkcia

BL, TA, TC, NI, ZI, BC, PV, KI

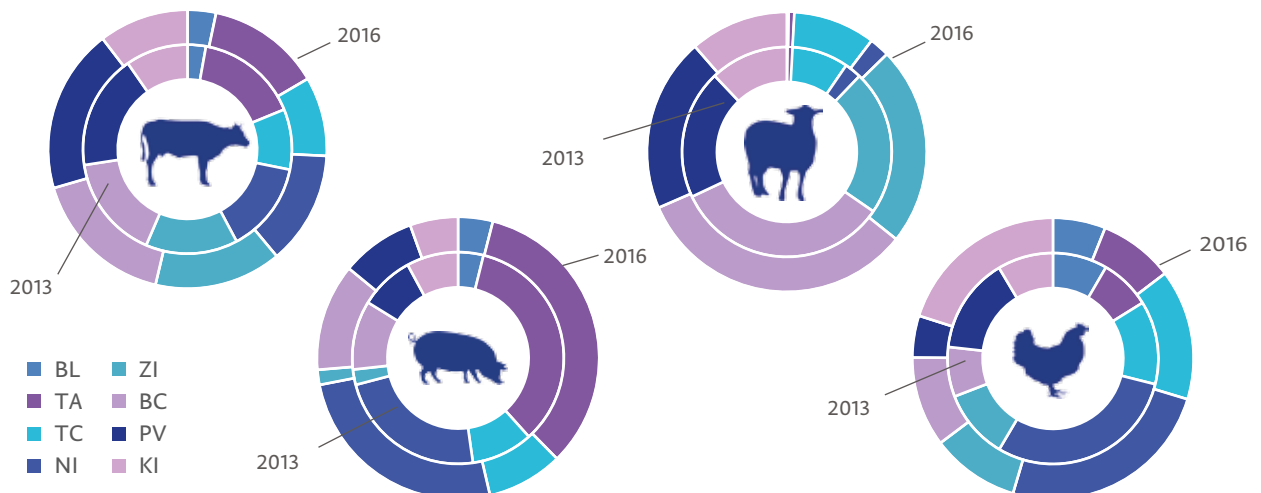
Produkcia vybraných poľnohospodárskych plodín v krajoch

Tržby za predaj poľnohospodárskych výrobkov z prvovýroby **vzrástli** v rozmedzí rokov 2012 - 2016 o 0,5 % (rastlinná výroba sa zvýšila o 2,7 %, živočíšna sa znížila o 2,3 %). **Najviac sa zvýšili tržby v Košickom kraji** (o 18,8 %), a to za predaj živočíšnych výrobkov (o 82,5 %). **Produkcia obilnín rástla** vo všetkých krajoch, najviac v Bratislavskom kraji (o 90,3 %), tento kraj zaznamenal **i najvyšší rast produkcie olejnin** (o 114,5 %). V posledných rokoch v krajoch **klesla produkcia zemiakov**, zvýšila sa iba v Trnavskom (o 127,4 %) a Prešovskom kraji (o 4 %). V produkcii cukrovej repy sa najviac darilo Nitrianskemu kraju, pokles bol iba v Žilinskom (o 100 %).

Stavy hovädzieho dobytku sa najvýraznejšie zvýšili v Bratislavskom kraji (o 10,7 %), najviac ošípaných pribudlo v Banskobystrickom kraji (o 7,1 %). Stavy oviec vzrástli iba v Bratislavskom (o 7,8 %) a Trenčianskom kraji (0,8 %).

Stavy hospodárskych zvierat v krajoch

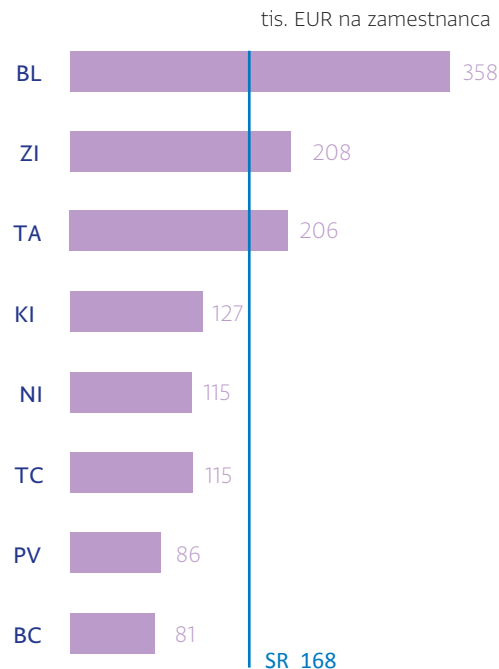

PRIEMYSEL

V rokoch 2012-2016 **tržby za vlastné výkony a tovar rástli** na národnej úrovni o 7,1 %, najvýraznejšie v Prešovskom (o 43,2 %) a Žilinskom kraji (o 36,9 %). Poklesli len v Bratislavskom (o 11,7 %) a Košickom kraji (o 6,2 %). **Produktivita práce** z tržieb za vlastné výkony a tovar na národnej úrovni klesla počas sledovaného obdobia o 0,1 %, najviac v Bratislavskom kraji (o 10,3 %). **Najvýraznejšie vzrástla v Prešovskom** (o 19,3 %), Trenčianskom a Nitrianskom kraji (zhodne o 18,6 %).

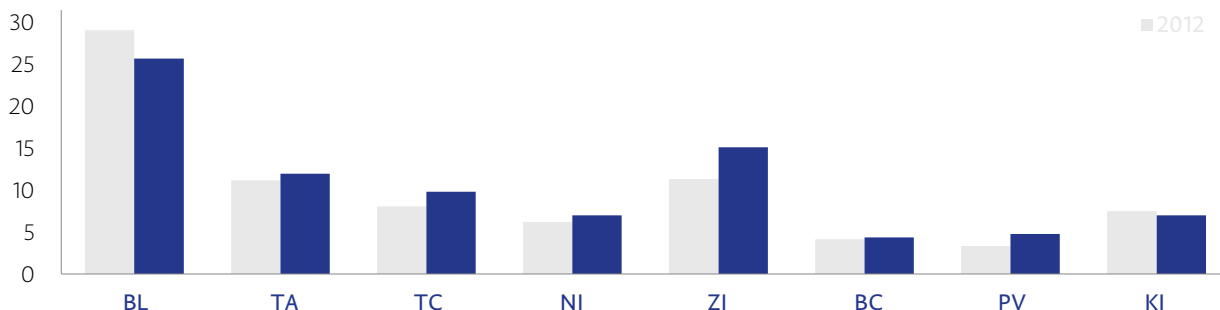
Najviac osôb zamestnaných v priemysle v roku 2016 vykázal Trenčiansky kraj (87 232), najmenej Prešovský (54 190). **Zamestnanosť** počas sledovaného obdobia **najviac rástla v Žilinskom kraji** (o 28,2 %). Pokles zamestnanosti v rokoch 2012-2016 zaznamenali tri kraje, Nitriansky (o 1,9 %), Bratislavský (o 1,5 %) a Banskobystrický (o 1,1 %).

Mzdy v priemysle rástli vo všetkých krajoch, **najrýchlejšie v Trenčianskom**, kde mzda vzrástla o 184 eur v porovnaní s rokom 2012. Najvyššie mzdy v roku 2016 boli v Bratislavskom kraji, kde priemerná nominálna mesačná mzda dosiahla 1 400 eur, najnižšie v Prešovskom kraji (758 eur). Najviac priemyselných závodov v roku 2016 bolo v Trenčianskom kraji, najvyšší hrubý obrat dosahovali počas sledovaného obdobia závody v Bratislavskom kraji (22 994 mil. eur).

Produktivita práce z tržieb
za vlastné výkony a tovar

Tržby za vlastné výkony a tovar

mil. EUR

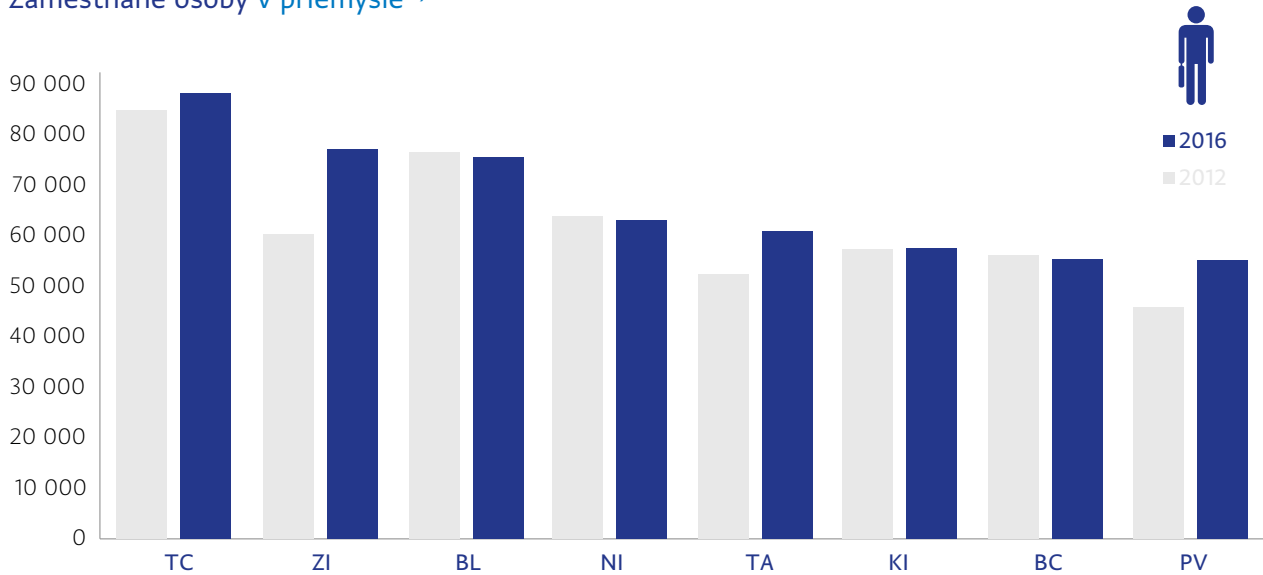

■ 2016

■ 2012

BL, TA, TC, NI, ZI, BC, PV, KI

Zamestnané osoby v priemysle ¹⁾

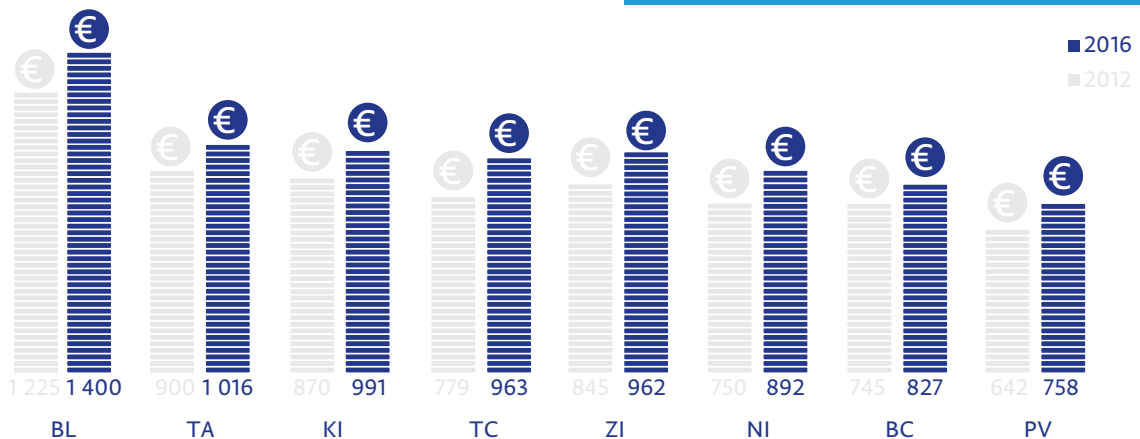

SR

rok 2012 859 €

rok 2016 990 €

Priemerná nominálna mesačná mzda v priemysle

BL, TA, TC, NI, ZI, BC, PV, KI

1) zamestnanci a podnikatelia

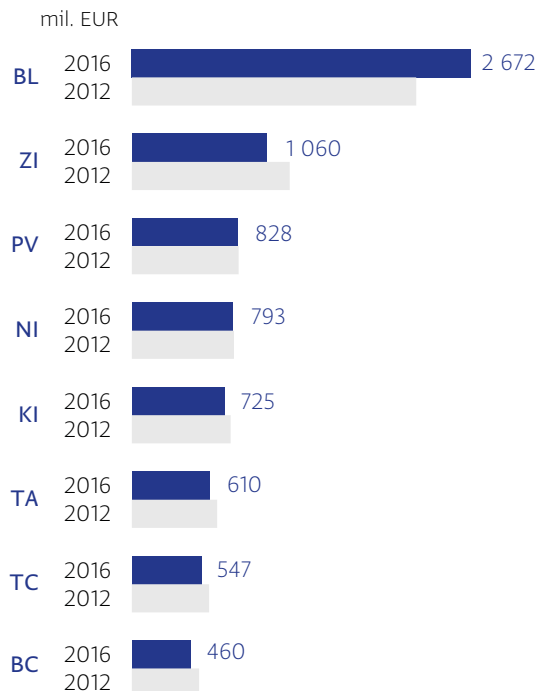
STAVEBNÍCTVO A BYTOVÁ VÝSTAVBA

V rokoch 2012-2016 stavebná produkcia vykonaná vlastnými zamestnancami klesla o 1,4 %. Znížila sa vo všetkých regiónoch s výnimkou Bratislavského kraja (rast o 19,1 %). Stavebná produkcia podľa dodávateľských zmlúv stúpla o 5,9 %, najviac v Bratislavskom kraji (o 51,5 %). Najvýraznejší pokles bol v Banskobystrickom (o 36,7 %) a Prešovskom kraji (o 30,1 %).

Počet zamestnaných osôb klesol o 4,4 %. Najvýraznejší pokles zamestnanosti bol v Trenčianskom kraji (o 13 %). Rast bol iba v Bratislavskom (o 7,7 %) a Košickom kraji (o 0,8 %). Mzdy v stavebníctve sa zvýšili o 4,6 %. Rástli vo všetkých krajoch, najviac v Nitrianskom (o 10,8 %).

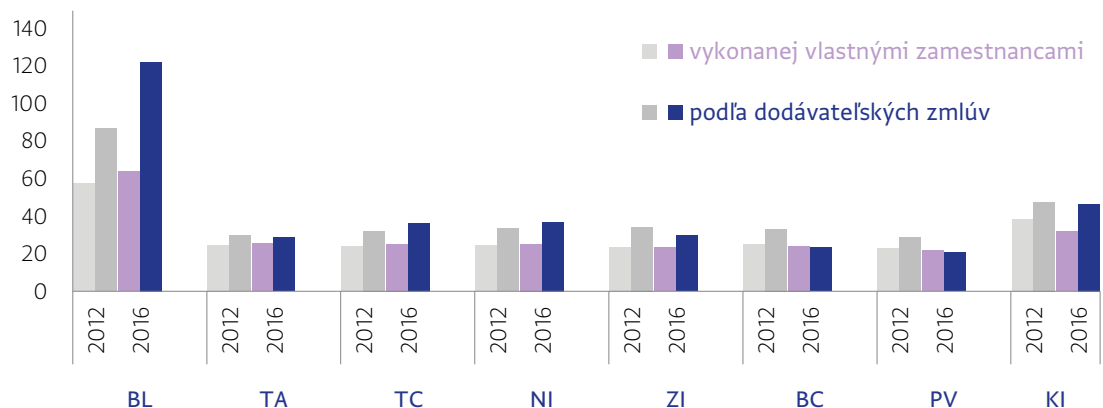
Bytová výstavba je najvýraznejšia v Bratislavskom kraji, napriek poklesu počtu dokončených bytov v sledovanom období o 0,5 %. Počet dokončených bytov celkovo vzrástol o 2,7 %, najviac v Banskobystrickom kraji. Počet začatých bytov vzrástol o 63,8 %, najviac v Bratislavskom kraji. V Banskobystrickom kraji bola najnižšia rozostavanosť (5 714 bytov v roku 2016). Priemerná podlahová plocha dokončeného bytu bola najväčšia v Košickom kraji (84,1 m²), najmenšia v Bratislavskom kraji (69,8 m²).

Tržby za vlastné výkony a tovar v stavebníctve

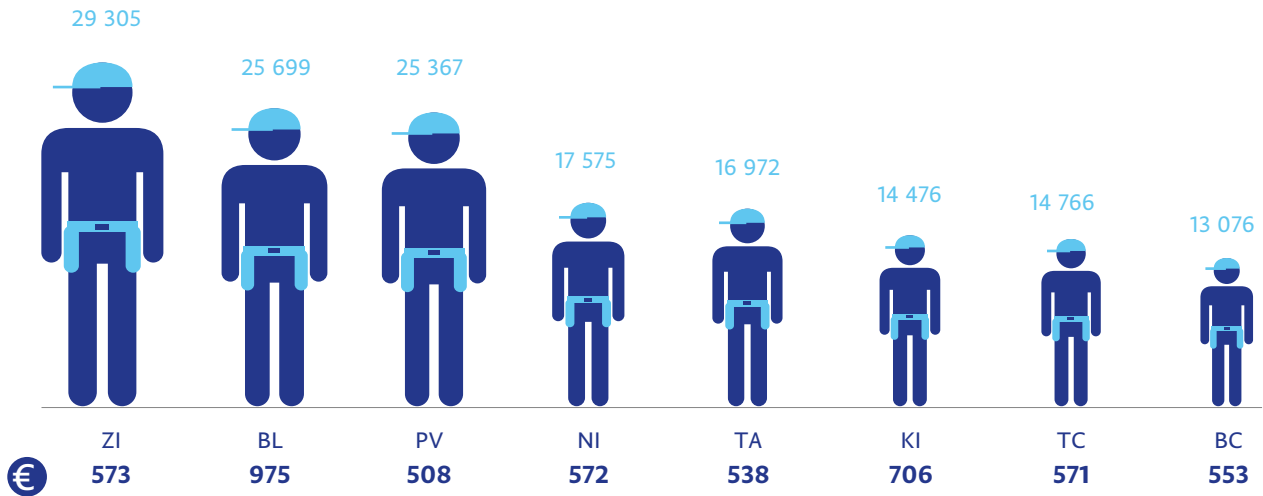

Produktivita práce zo stavebnej produkcie

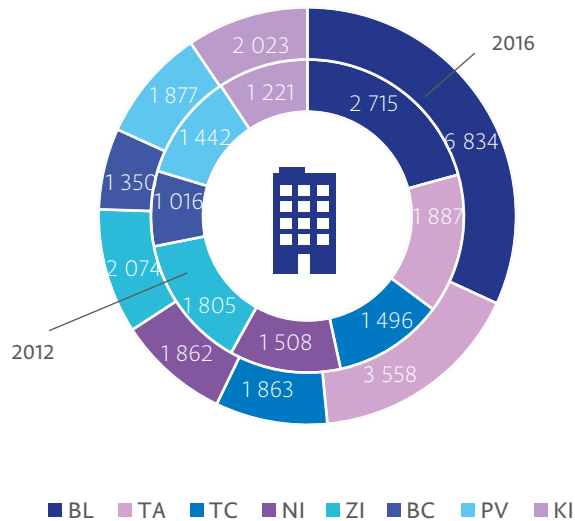
tis. EUR/zamestnaná osoba

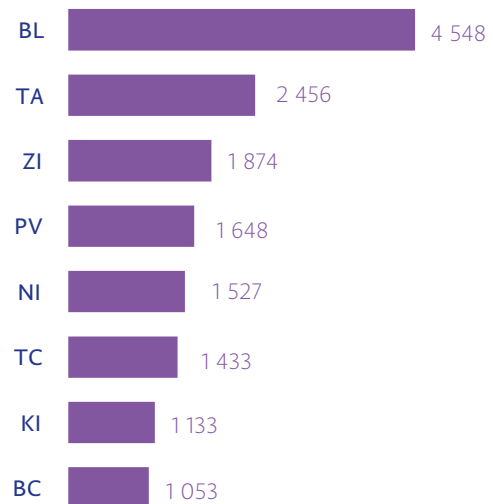
Priemerný počet zamestnaných osôb ¹⁾ a priemerná nominálna mesačná mzda v stavebníctve

Začatá bytová výstavba

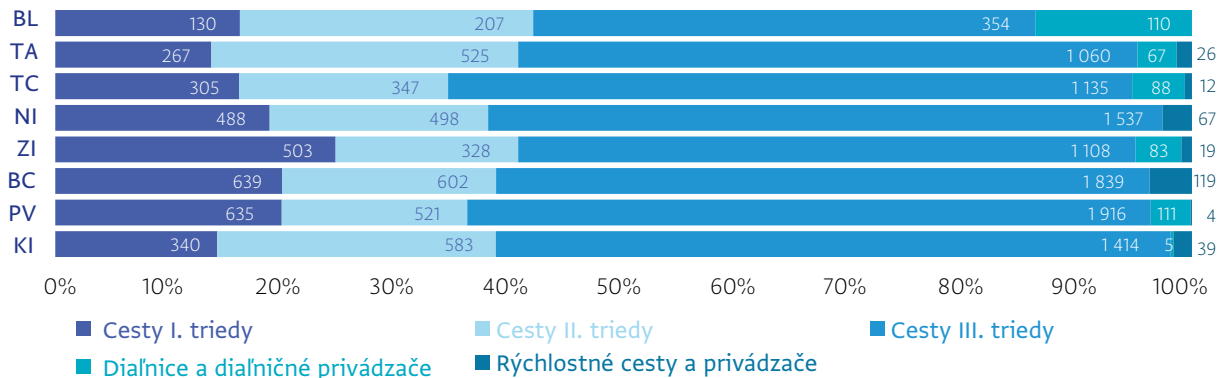

Dokončené byty v krajoch

DOPRAVA

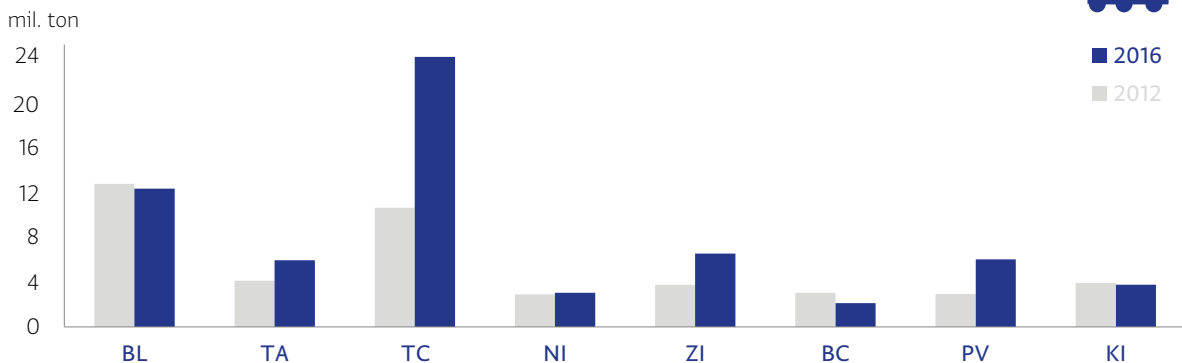
Štruktúra ciest v krajoch k 31. 12.

Dĺžka ciest na Slovensku v roku 2016 bola 18 tis. km, z toho 57,5 % tvorili cesty III. triedy. Celkovo **bolo** v rokoch 2012 - 2016 **dokončených 32 km nových diaľničných úsekov**, najviac v Prešovskom kraji (24,9 km). **Pribudli aj rýchlostné cesty v dĺžke 38 km**, hlavne v Košickom (14,9 km) a Banskobystrickom kraji (14,3 km).

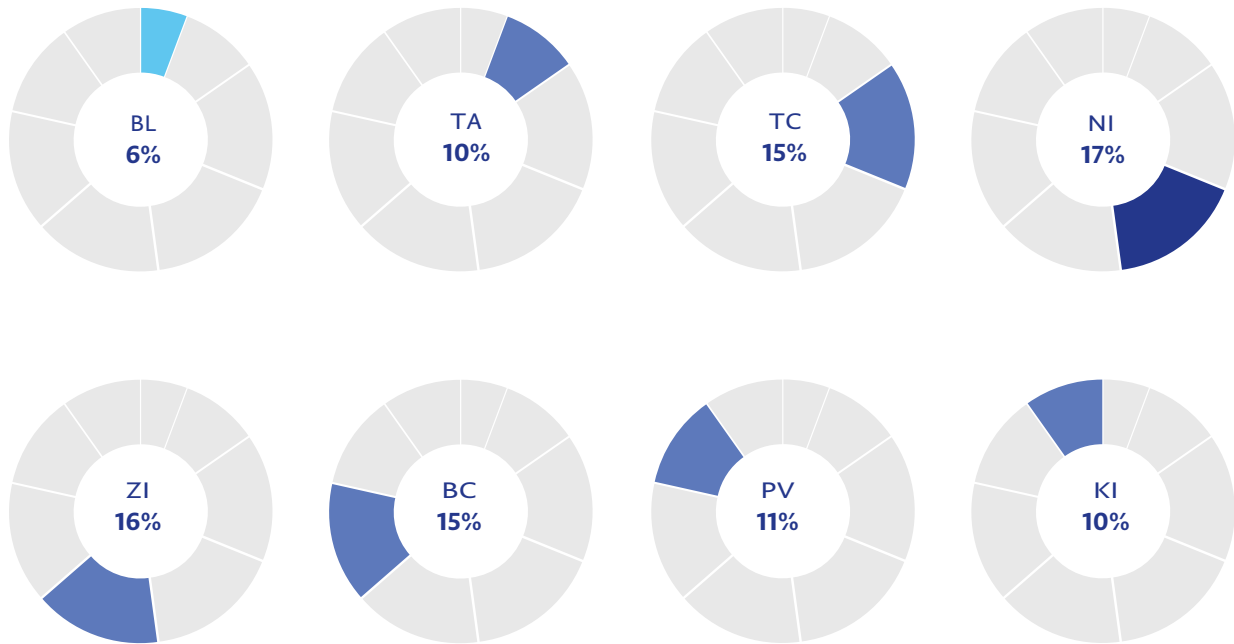
Počet motorových vozidiel každoročne **stúpa**, v roku 2016 ich na slovenských cestách jazdilo 2,9 mil., čo je od roku 2012 rast o 16,2 %. Osobné motorové vozidlá tvorili 71,6 %, **najviac ich jazdilo v Bratislavskom (17,9 %) a Nitrianskom kraji (13,3 %)**, najmenej v Trenčianskom kraji (10,7 %). Individuálny motorizmus narastá na úkor využívania verejnej dopravy, počet cestujúcich verejnou cestnou dopravou klesol za posledných päť rokov o 15,5 % na 244,3 mil. **Preprava osôb klesla takmer vo všetkých regiónoch**, najvýraznejšie v Žilinskom (o 24,7 %) a Prešovskom kraji (o 21,6 %). Najviac cestujúcich, ktorí využívali verejnú dopravu, bolo v Nitrianskom kraji (41,5 mil.), najmenej v Bratislavskom kraji (15,4 mil.). **Preprava tovarov** v sledovanom období **vzrástla** o 43,1 %. V rámci krajov sa najvýraznejšie zvýšila v Trenčianskom kraji (o 125 %). Klesla v Banskobystrickom (o 29,5 %), Bratislavskom (o 3,8 %) a v Košickom kraji (o 2,4 %).

Preprava tovarov cestnou verejnou dopravou

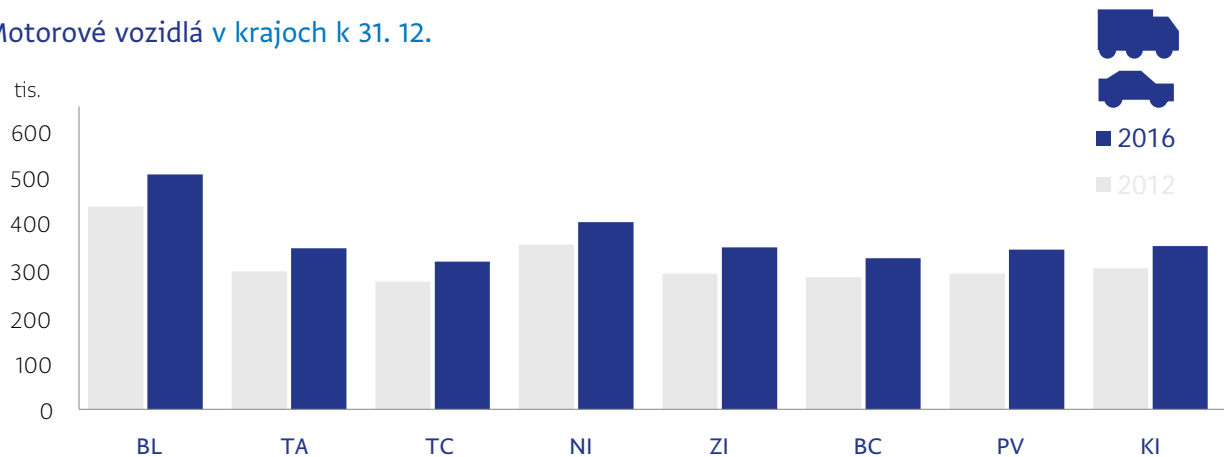

BL, TA, TC, NI, ZI, BC, PV, KI

Preprava osôb cestnou verejnou dopravou

Motorové vozidlá v krajoch k 31. 12.

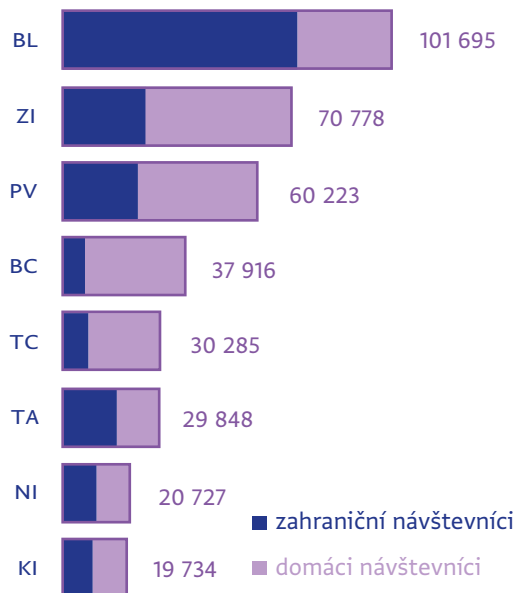
CESTOVNÝ RUCH

Ku koncu roku 2016 poskytovalo ubytovacie služby **3,5 tis. ubytovacích zariadení** s kapacitou 192,2 tis. lôžok, čo je oproti roku 2012 menej o 154 zariadení a 9 180 lôžok. Relatívne najvýraznejší **pokles** v počte ubytovacích zariadení **zaznamenal Košický kraj** (o 14,6 %). Počet zariadení vzrástol len v Trenčianskom kraji (o 10,8 %). Oproti roku 2012 **vzrástla návštevnosť** ubytovacích zariadení vo všetkých krajoch, **najviac v Bratislavskom** (o 47,6 %). V roku 2016 hostia využívali predovšetkým ubytovanie v hoteloch (66,6 %) a penziónoch (11,3 %).

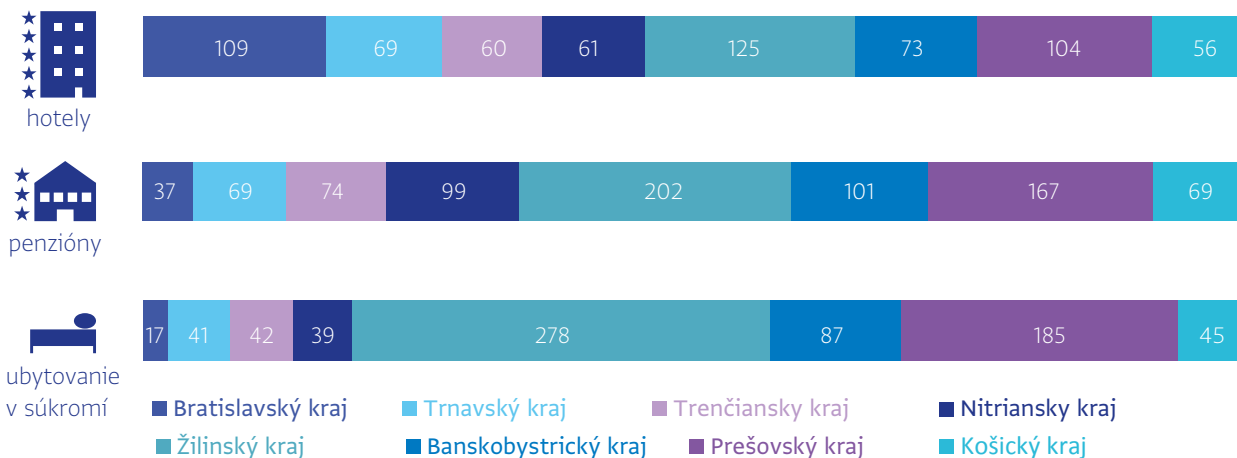
V sledovanom období sa **objem tržieb zvýšil** o 38,2 %, z toho od domácich návštevníkov o 42,3 % a od zahraničných o 33,7 %. Tržby za ubytovanie najvýraznejšie vzrástli v Bratislavskom (o 47,9 %) a v Žilinskom kraji (o 41 %), naopak najpomalší rast zaznamenali Trnavský (o 15,7 %) a Trenčiansky kraj (o 23,3 %).

Tržby za ubytovanie v ubytovacích zariadeniach cestovného ruchu

tis. EUR

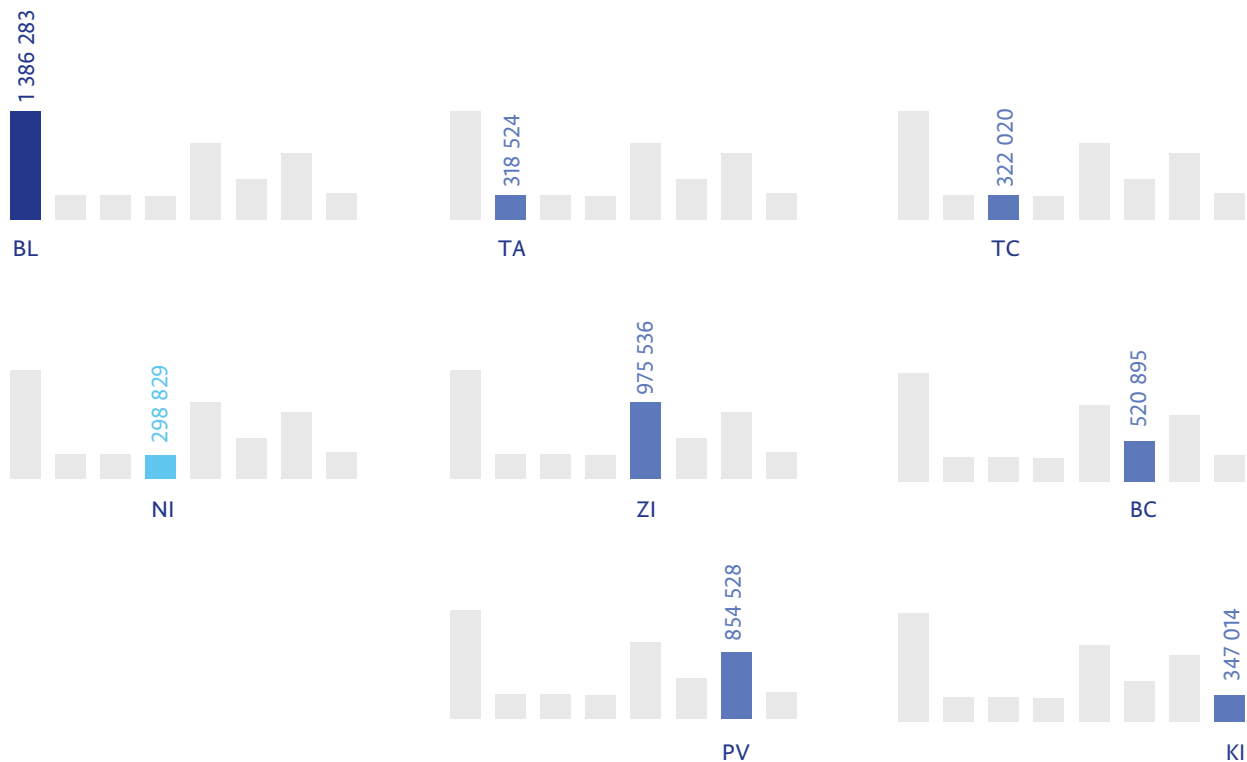

Vybrané druhy ubytovacích zariadení

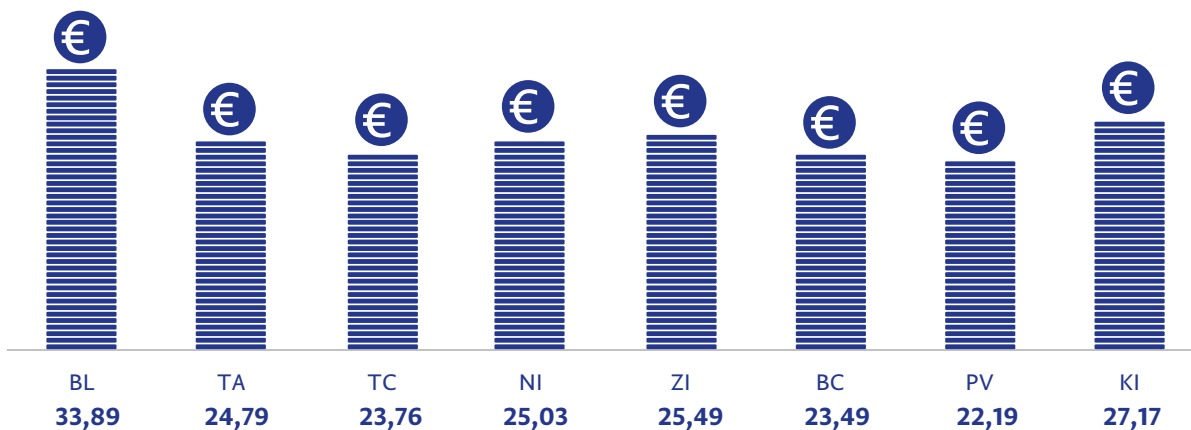

BL, TA, TC, NI, ZI, BC, PV, KI

Návštevníci v ubytovacích zariadeniach cestovného ruchu v krajoch

Priemerná cena za ubytovanie

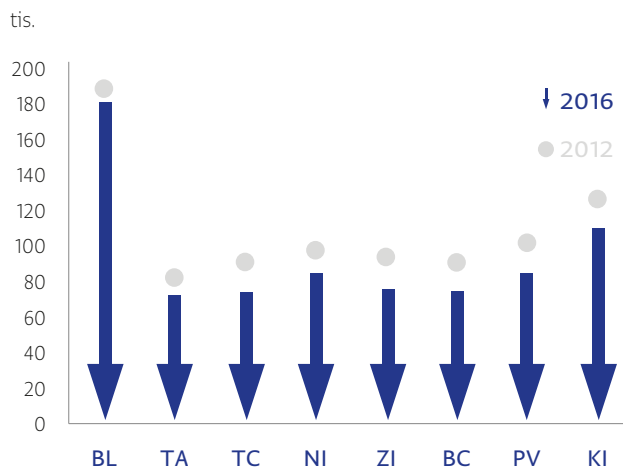

INFORMÁCIE A KOMUNIKÁCIA

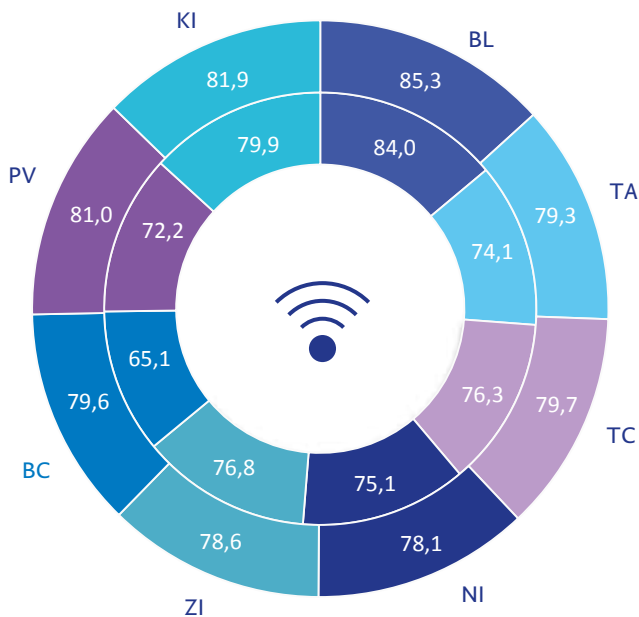
Od roku 2012 sa **počet hlavných telefónnych prípojok** v rámci Slovenska **znížil** o 12,9 %. K poklesu došlo vo všetkých krajoch, najviac v **Žilinskom kraji** (o 19,5 %). Pokles súvisel so znížením počtu bytových telefónnych prípojení, ktorý sa pohyboval od 0,7 % v Bratislavskom kraji až po 20,8 % v Žilinskom kraji. **Pokles pripojení v sieti ISDN** bol ešte výraznejší, **v štyroch krajoch** (Trenčiansky, Žilinský, Banskobystrický a Košický) ich **počet klesol viac ako o polovicu**.

Poččet **internetových pripojení v pevnej sieti** sa naopak **vo všetkých krajoch zvýšil**. Rast bol v rozpätí od 20,2 % v Košickom kraji do 30,3 % v Bratislavskom kraji.

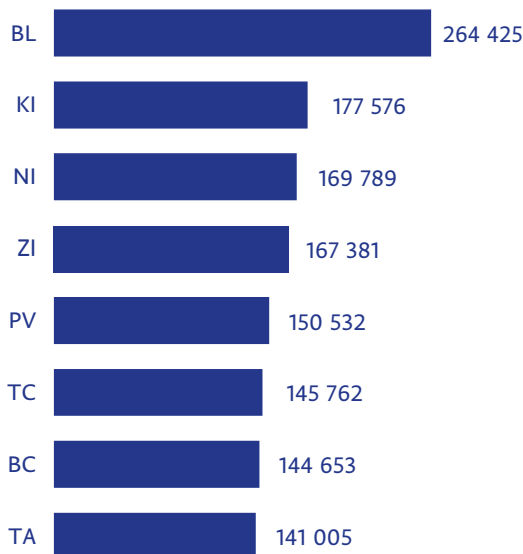
Vývoj počtu hlavných telefónnych prípojok

Domácnosti s prístupom k internetu (v %)

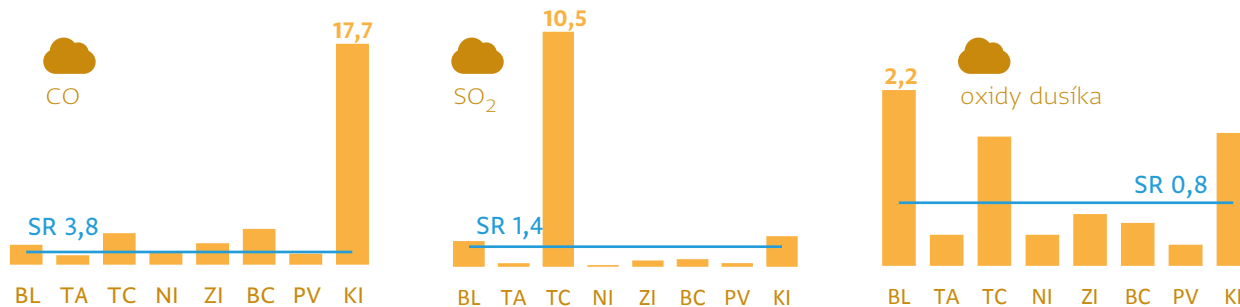

Internetové pripojenia v pevnej sieti

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

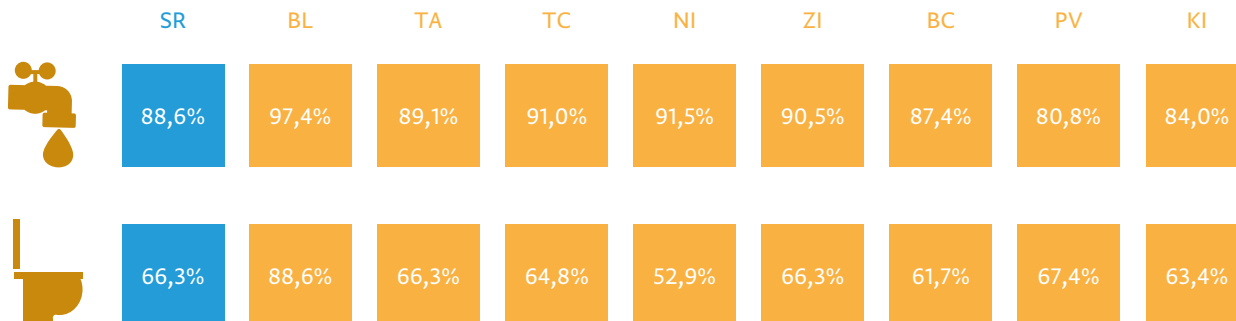
Intenzita znečistenia emisiami v krajoch v roku 2015 (tony/rok/km²)

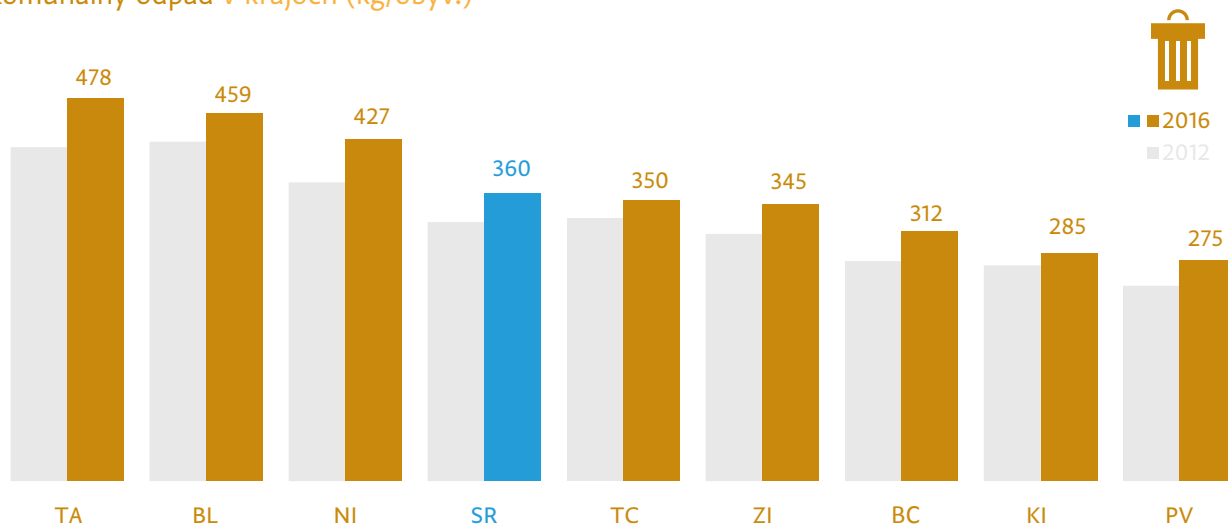
Územie Slovenska je najviac zaťažené **emisiami oxidu uhoľnatého (CO)**. V rokoch 2012-2015 jeho **koncentrácia vzrástla** o 6,4 %, **najvýraznejšie v Bratislavskom kraji** (o 23,4 %). V rámci krajov je obsah tejto škodlivej látky najvyšší v Košickom kraji. **Emisie oxidu siričitého vzrástli v Trenčianskom** (o 39 %) a **Trnavskom kraji** (o 16,7 %). V Nitrianskom kraji ich koncentrácia zostala na rovnakej úrovni a znížila sa v piatich krajoch. Najvýraznejší pokles sa prejavil v Bratislavskom kraji (o 30,6 %). **Emisie oxidu dusíka** sa zvýšili len v Trenčianskom kraji (o 3,9 %), v Trnavskom a Nitrianskom kraji sa hodnoty nezmenili. V piatich krajoch koncentrácia tejto látky klesla, najviac v Košickom kraji (o 10,8 %).

V rokoch 2012 až 2016 sa na Slovensku **zvýšila separácia komunálneho odpadu**. Podiel separovaného odpadu vzrástol z 9,5 % v roku 2012 na 16,8 % v roku 2016. Množstvo separovaného odpadu sa zvýšilo takmer dvojnásobne, najrýchlejší rast separovaného odpadu bol v Nitrianskom kraji, kde jeho množstvo vzrástlo o 167,5 %. Najvyšší podiel separovaného odpadu mal v rámci krajov Košický (21,2 %) a Banskobystrický kraj (20,7 %).

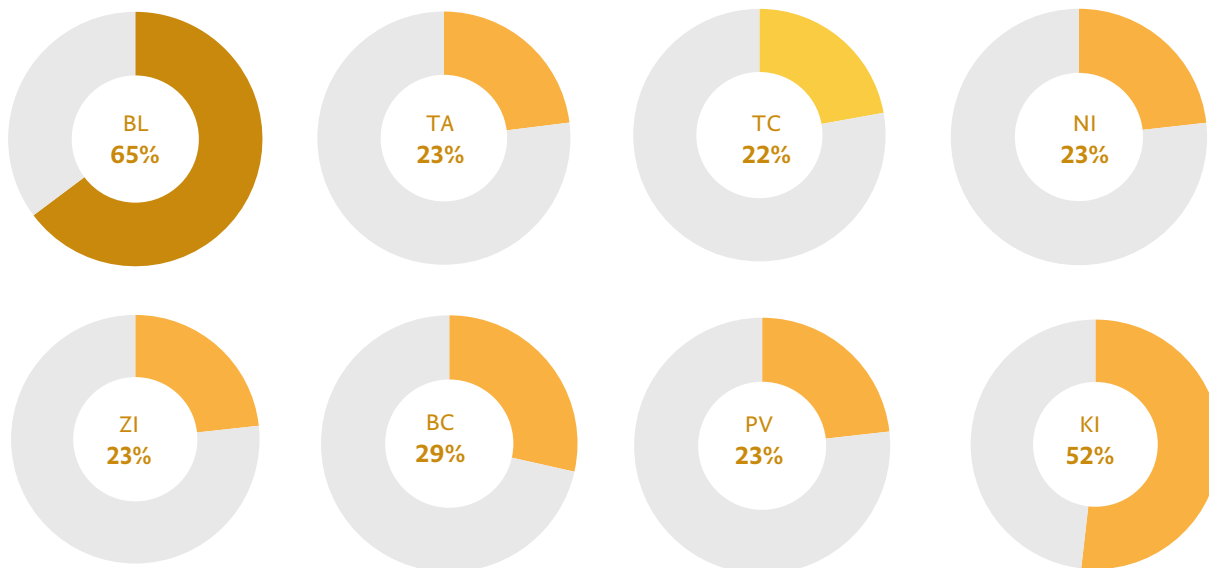
Obyvatelia zásobovaní vodou z verejných vodovodov a napojení na verejnú kanalizačnú sieť

Komunálny odpad v krajoch (kg/obyv.)

Zhodnocovaný komunálny odpad v krajoch

VÝSKUM A VÝVOJ

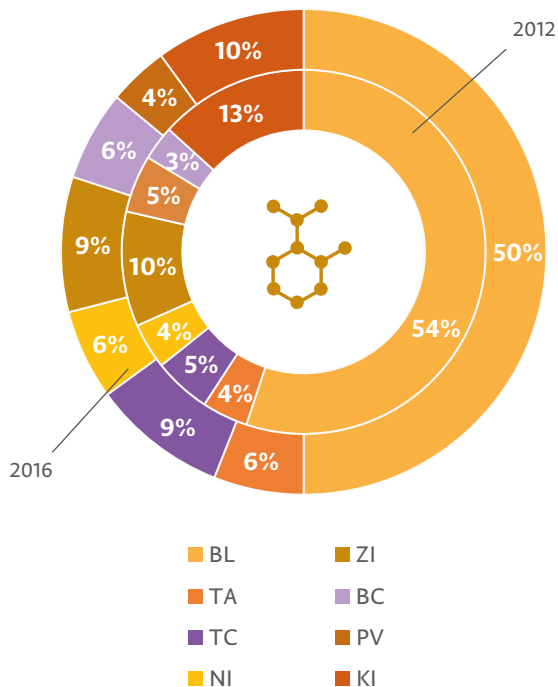
Celkové **výdavky na výskum a vývoj** (VV) medzi rokmi 2012 a 2016 **vzrástli** o 9,5 %, pričom v roku 2016 predstavovali 641 mil. eur. **Polovica z nich pripadla na Bratislavský kraj**. Rast výdavkov bol takmer vo všetkých krajoch okrem Košického a Žilinského, kde výdavky klesli o 20,1 % a 2 %. Najpomalšie rástli v Bratislavskom kraji (o 0,9 %) a najrýchlejšie v Trenčianskom kraji (o 85 %).

Podiel kapitálových výdavkov klesol z 18,7 % v roku 2012 na 7,1 % v roku 2016. **Ich objem sa v sledovanom období znížil** o 58,1 %, stúpil len v Trnavskom, Trenčianskom (viac ako dvojnásobne) a Banskobystrickom kraji.

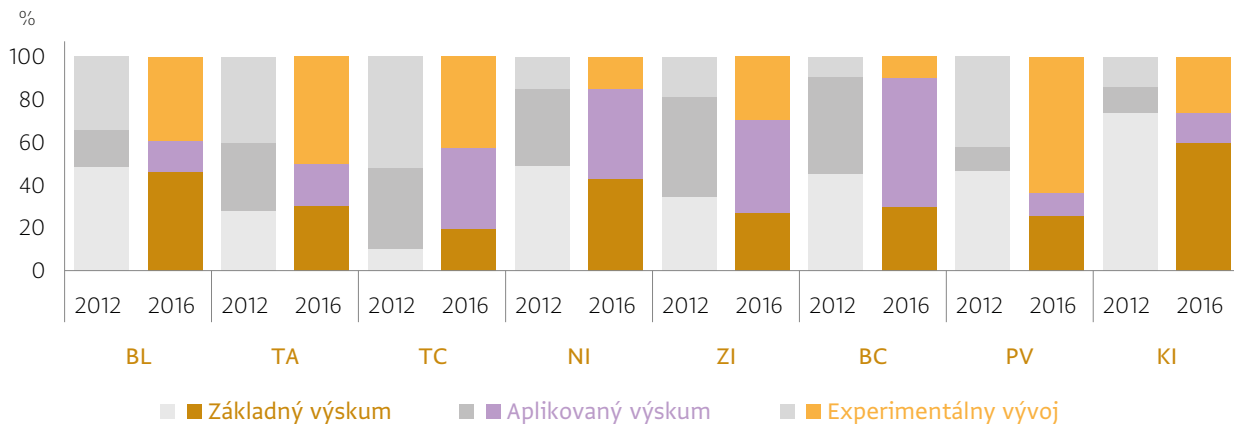
V rokoch 2012-2016 najvyšší podiel financií na základný výskum bol v Košickom a Bratislavskom kraji, aplikovaný výskum dominoval v Žilinskom a Banskobystrickom kraji a experimentálny vývoj bol podporovaný najviac v Trnavskom, Trenčianskom a Prešovskom kraji.

Oblasť technických vied bola najviac finančne podporovaná vo väčšine regiónov. **V Nitrianskom kraji boli najväčšie výdavky v oblasti poľnohospodárskych vied.**

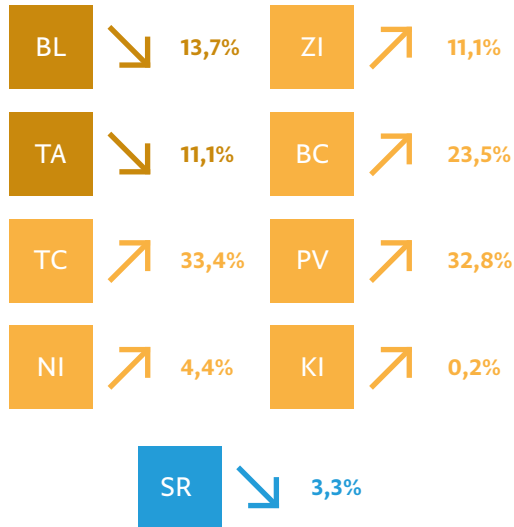
Výdavky na výskum a vývoj v krajoch

Výdavky na výskum a vývoj podľa činností v krajoch

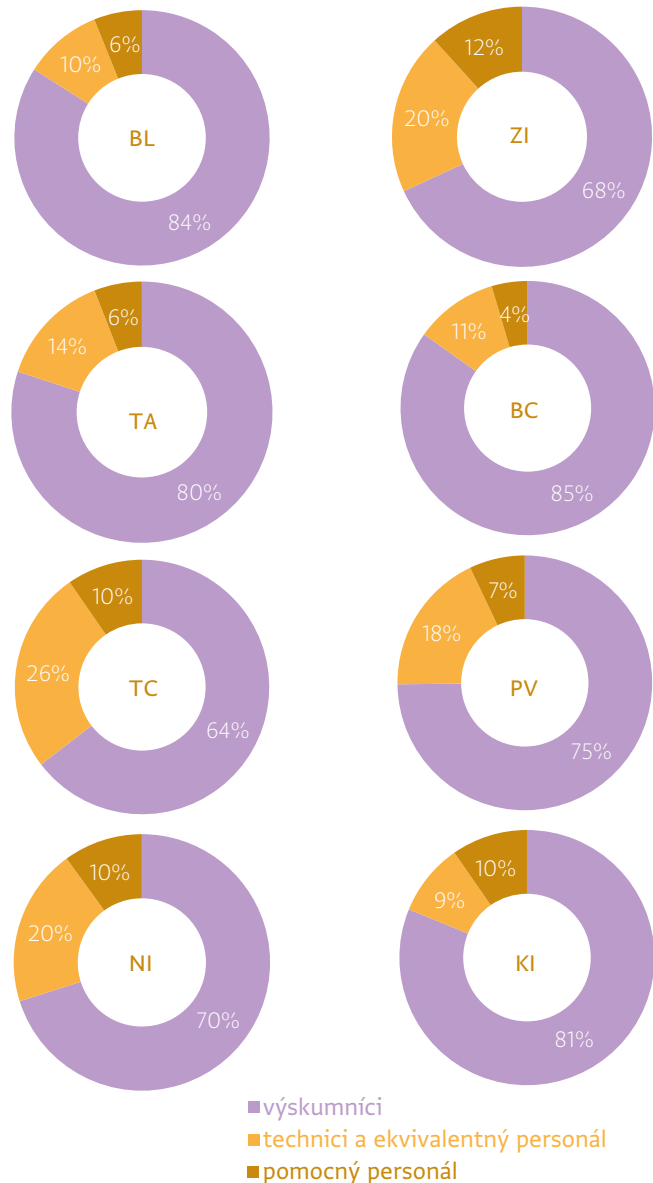
Vývoj počtu zamestnaných osôb vo výskume a vývoji v FTE za 2012 - 2016

V sledovanom období **klesol počet zamestnaných osôb vo VV** o 3,3 %. Pokles bol zaznamenaný v Bratislavskom kraji (o 13,7 %) a Trnavskom kraji (o 11,1 %). Rast zamestnanosti bol najvýraznejší v Trenčianskom kraji (o 33,4 %) a v Prešovskom kraji (o 32,8 %). Aj napriek tomu, že v Bratislavskom kraji klesla zamestnanosť v oblasti VV, **pracovalo tu najviac osôb** (47,6 %).

V oblastiach prírodných, technických, lekárskech a farmaceutických, spoločenských a humanitných vied pracovalo najviac zamestnancov v Bratislavskom kraji. Najvyššiu zamestnanosť v oblasti poľnohospodárskych vied mal Nitriansky kraj.

Zamestnané osoby výskumu a vývoja podľa pracovného zaradenia v FTE

NAŠE REGIÓNY 2017

Autor publikácie:

Michaela Piláriková

Grafická úprava:

Kristína Vargová

Vydal:

Štatistický úrad Slovenskej republiky
Bratislava, 2018

ISBN 978-80-8121-674-9 (online)

ISBN 978-80-8121-675-6 (tlačená verzia)

NAŠE REGIÓNY 2017

Analyticko-propagačná publikácia, ktorá charakterizuje vývojové tendencie v regiónoch Slovenska na základe vybraných štatistických ukazovateľov za posledných päť rokov prostredníctvom nových vizualizačných prvkov, grafov a krátkych analytických textov.

ISBN 978-80-8121-674-9 (online)
ISBN 978-80-8121-675-6 (tlačená verzia)

www.statistics.sk

